

ЗМІСТ

Засідання перше, ранкове (Вівторок, 6 вересня 2016 року)

Вступне слово Голови Верховної Ради України Парубія А.В. з нагоди відкриття п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання	...3
Виступ Президента України Порошенка П.О. із щорічним посланням до Верховної Ради України про внутрішнє та зовнішнє становище України у 2016 році	...6
Складення присяги новообраними народними депутатами України	...24
Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції від депутатських фракцій та груп	...28
Прийняття постанов:	
«Про надання згоди на затримання судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса М.О.»	...40
«Про надання згоди на арешт (взяття під варту) судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса М.О.»	...40
Голосування пропозиції про внесення змін до календарного плану проведення п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання	...59
Затвердження тижневого порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України на 6-9 вересня 2016 року	...60

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
6 вересня 2016 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги депутати, гості, доброго ранку! Прошу заходити до сесійного залу, приготуватися до початку нашої роботи.

Шановні колеги, прошу займати робочі місця і приготуватись до реєстрації.

Увімкніть систему «Рада».

У сесійній залі зареєструвалися 367 народних депутатів. Ранкове засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні народні депутати та гості Верховної Ради, у засіданні Верховної Ради України бере участь Президент України Петро Олексійович Порошенко. Прошу привітати Президента України *(Оплески)*.

(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги та гості Верховної Ради України! У засіданні Верховної Ради України беруть участь: Прем'єр-міністр України Володимир Борисович Гройсман та члени уряду *(Оплески)*, керівники центральних органів виконавчої влади, керівники судової гілки влади, присутні посадові особи, яких Верховна Рада України обирає, призначає і щодо яких надає згоду на призначення на посаду, представники громадських організацій і засобів масової інформації, глави дипломатичних представництв іноземних держав та інші офіційні особи.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 83 Конституції України п'яту сесію Верховної Ради України восьмого скликання оголошую відкритою (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Шановні народні депутати! Шановний Президенте України! Шановні гості Верховної Ради України! До слова запрошується Голова Верховної Ради Андрій Володимирович Парубій. Просимо до слова.

ПАРУБІЙ А.В. Шановний пане Президенте! Шановні народні депутати України! Шановний пане Прем'єр-міністре України! Шановні члени уряду! Шановні голови Конституційного та Вищого судів України, високоповажні представники дипломатичних представництв, вельмишановні запрошені гості! Шановні пані та панове! Вітаю вас з початком роботи чергової п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання (*Оплески*).

Ми маємо пам'ятати кожного дня і кожної хвилини, що Верховна Рада України – це парламент воюючої країни. Це має стати головним знаком діяльності єдиного законодавчого органу держави.

25 серпня розпочалася раптова перевірка боєздатності російської армії. До кордонів України стягується величезна кількість техніки і живої сили. Офіційно все це відбувається в рамках військових навчань «Кавказ-2016». До Південного військового округу перекидають армійські підрозділи навіть з Далекого Сходу. Український курортний Крим поступово перетворюється на суцільну військову базу.

Війна сьогодні йде не лише на нашому східному фронті, не лише у Авдіївській промзоні, в Широкино чи Мар'їнці. Обламавши зуби об наших кіборгів, об наших воїнів, ворог сьогодні постановив головну мету – внутрішня дестабілізація в нашій державі, розхитування ситуації всередині країни, блокування роботи органів влади, у тому числі Українського парламенту. Головна мета – кинути країну в хаос, безладдя, колотнечу. І ця тактика Кремля не є новою.

Колись видатний британець Уїнстон Черчилль сказав, що «народ, який не пам'ятає свого минулого, не має майбутнього». Ми маємо

пам'ятати уроки нашої історичної пам'яті і своє минуле. Наша історія кричить нам. Українці терпіли поразки не через те, що не мали достатньо мілітарної потуги, що мали труднощі економічного характеру. Майже всі наші поразки були пов'язані з внутрішніми чварами і внутрішніми непорозуміннями – від часів Київської Русі, битви за Гетьманську булаву і взаємопоборювання в добу УНР. Сьогодні наш споконвічний ворог робить усе, щоб посіяти розбрат. Розділяй і володарюй – давній принцип будь-якої імперії.

Атака також іде й на інформаційному фронті. Для цього в Україні Росія створила і фінансує цілу мережу, в тому числі інформаційних каналів, спрямованих на дестабілізацію політичної ситуації в країні. Підконтрольні державі-агресору та її громадянам деякі ЗМІ свідомо займаються дискредитацією як українських Збройних Сил, так і в цілому української політичної системи. Також кинуті шалені ресурси на розхитування ситуації всередині нашої країни.

Що ми можемо цьому протиставити? Лише одне – об'єднуйся і перемагай! В нашому залі багато різних політичних сил і визначних політичних діячів, але нам украй важливо розуміти, що в цей важливий час викликів український табір повинен стояти пліч-о-пліч перед зовнішньою загрозою, і ми спільно повинні йти шляхом реформування нашої країни, економіки, зміцнення українських Збройних Сил. Я переконаний, нас об'єднує одне: віра і бажання перемогти у війні зі споконвічним екзистенційним ворогом – московським імперіалізмом – і бажання побудувати заможну і справедливу країну. Це нас має об'єднати як у цьому залі, так і за його межами, у всіх сферах і напрямках.

Ця осінь буде осінню формування українського бюджету. Я переконаний, що бюджет буде внесений урядом до парламенту вчасно, і це – запорука нашого спільного успіху. В Державному бюджеті на 2017 рік ми повинні використати всі можливості для соціального захисту українців. Але також ми повинні пам'ятати, що пріоритетним для бюджету має стати забезпечення питання оборони воюючої країни.

Тут хочу згадати і привітати колективи державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне» і державного Київського конструкторського бюро «Луч» з черговим успішним випробуванням нової тактичної ракети «Вільха» (*Оплески*). Також вітаю фахівців державного підприємства «Антонов», які розробили і представили

тактичний ударний дрон «Горлиця» (*Оплески*). Це українська зброя, це гарантія нашої безпеки... Ми маємо зміцнювати наш оборонний потенціал. І це мають бути пріоритетні законопроекти і напрями формування нашого бюджету. Переконали, що тут, у сесійній залі, ми усі одностайні в цьому питанні.

Для нас важливим є питання боротьби з корупцією. Сьогодні ми будемо розглядати питання про надання згоди на затримання та арешт судді Дніпровського районного суду міста Києва Миколи Чауса, який замість помідорів у банках консервував хабарі, як показав обшук. Я переконаний, що питання боротьби з корупцією теж усіх нас об'єднує, тому що корупція – це смертельна загроза національній безпеці. У боротьбі з корупцією лежить ключ до вирішення соціальних питань. Перекривши корупційні потоки і зламавши корупційні схеми, ми зможемо наповнити бюджет і зможемо вирішувати питання підняття соціальних стандартів.

Шановні колеги, ще раз наголошую: наш парламент – парламент воюючої країни, і сьогодні ми маємо також бути свідомими того, що від нашої роботи залежить майбутнє держави. Маємо працювати відповідально. Так, як відповідально, щохвилини ризикуючи життям, роблять свою роботу тисячі наших воїнів на фронті, як здійснюють свою місію вчителі у школах, які зустріли наших дітей 1 вересня. Ми маємо бути відповідальні, бо на нас дивиться 45-мільйонна країна, яка сьогодні бореться з однією з найбільших мілітарних потуг світу – путінською Росією.

Упевнений, якщо ми зможемо об'єднатись заради країни, заради великої мети – ми переможемо!

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До проголошення щорічного послання на трибуну запрошується Президент України Петро Олексійович Порошенко (*Оплески*).

ПОРОШЕНКО П.О., Президент України. Дорогий український народ! Шановні народні депутати! Шановний український уряд! Насамперед я хотів би всіх привітати з 25 річницею відновлення нашої української державної самостійності! *(Оплески)*.

Так, це правда, що парламент ділиться на владу і опозицію. І це є невід'ємною і вкрай важливою частиною, ознакою демократії. Але бувають такі моменти, коли хоча б на мить варто забути, хто правий, хто лівий, хто ліберал, хто консерватор, хто україномовний, а хто говорить російською. Як на мене, День незалежності – це саме той день, який вартий, щоб переступити через партійні бар'єри і пам'ятати лише про те, що всі ми є українці.

За умов, коли агресія Росії проти України все ще триває, а воєнна загроза зі сходу є найскладнішим стратегічним викликом, питання національної єдності та політичної консолідації – це є питання життя і смерті для нашої країни. Це, власне, головне, що я хотів би сьогодні сказати *(Оплески)*.

Ми готуємося відзначити століття з початку української національної революції. Її провідні діячі та активні учасники, на жаль, лише в екзилі, у вигнанні, зрозуміли, що причиною втрати самостійності стали внутрішні чвари, війна всіх проти всіх у державницькому таборі. Я переконаний, що ми з вами повинні засвоїти уроки історії, що політична боротьба не перетне ту межу, за якою замість демократії і європейських цінностей починається хаос, анархія, отаманщина.

Хочу ще раз повторити те, що говорив на День незалежності: державна самостійність дала демократію і свободу, почуття громадянської гідності й національної єдності; навчила захищатися і відкрила європейську перспективу для нашої держави. Тепер наші духовні й моральні досягнення маємо доповнити матеріальними здобутками, забезпечивши підвищення добробуту кожного громадянина вільної України. Це – головне наше завдання.

Для досягнення такої амбітної мети нам потрібні три складові: мир, безпека та реформи. Ні від кого і ні від чого наша з вами безпека не залежить більше, ніж від Збройних Сил України і від якісної роботи української дипломатії *(Оплески)*.

Я наголошую: ми з вами високо цінуємо підтримку з боку західних партнерів. Наразі виконується понад 40 імпорتنих контрактів на поставку до української армії різних засобів оборони на загальну

суму 1,5 мільярда доларів. Наші друзі передали нам бронетехніку, безпілотні апарати, засоби спостереження і засоби зв'язку, радіолокаційні станції контрбатареїної боротьби тощо. Кілька тижнів тому надійшла велика партія приладів нічного бачення, ще одна – на підході.

Але в цілому зрозуміло, що в обороні Україна має спиратися сама на себе, на власну армію, на власний військово-промисловий комплекс. Як колись було гасло: «Свій до свого по своє». Усім очевидно, всі бачать, як змінилася наша армія за два роки. Два роки тому її майже не було, а тепер є, та ще й яка! Звичайно, вона не розкошує, але морально і матеріально вмотивована. Так, поки що без «різносолів», але точно нагодована. Так, не «от кутюр», але точно одягнена в сучасну форму. Хай не за останнім трендом військово-технічної моди, але озброєна і підготовлена до захисту країни. І якби влада в Україні завжди приділяла таку увагу Збройним Силам, як це ми з вами робимо протягом останніх двох років, «зелені чоловічки» не сунулися би в Крим. І на Донбасі так само не було би російських військ (*Оплески*).

Дорогі друзі, відверто кажучи, я був просто приголомшений, коли дізнався від Генеральної прокуратури, в яких масштабах в попередні роки бездарно і за безцінь розпродавалася зброя і військова техніка. Ось чому весною 2014 року наші герої-добровольці відбивалися від ворога голими руками. Не було бронетехніки, зброї, не був захищений наш повітряний простір. І наголошую, тепер все інакше. Нехай тільки сунуться!

Символічним звітом був той парад 24 серпня, де було дуже багато депутатів, але мені не вистачало всіх вас, керівників фракцій, для того, щоб весь народ України побачив нашу єдність і гордість (*Оплески*).

Реально, військові дії кожного дня і кожної ночі випробовують наші війська на міцність. Але наші війська тримають оборону супроти агресора, який за всіма можливими видами ресурсів значно перевищує ті ресурси, якими володіємо ми. Не в рази, а на порядки перевищує, і нічого не може зробити.

Хочу зупинитися на найближчих планах з модернізації сектору оборони і безпеки. Звичайно, що політ мрії у кожного з нас захмарний, але є й земні реалії, які не залишають особливого вибору між тим, чого б ми хотіли, і тим, що ми зараз можемо собі дозволити.

Майже 3 відсотки валового внутрішнього продукту на оборону – це багато порівняно з ледве 1 відсотком, яким легковажили уряди ще в середині нульових років. Але дуже замало для країни, яка де-факто у стані війни. Та більше, на жаль, і це правда, ми дозволити собі не можемо. Військове навантаження на бюджет та соціальну сферу і так критично велике. Тому армія все ще потребує громадянської допомоги, громадянської підтримки, і держава вдячна кожному, чия приватна громадянська ініціатива зміцнює нашу обороноздатність (*Оплески*). Дякую.

Наголошую, що ми будемо раціонально, під прозорим контролем громадськості й парламенту використовувати наявний ресурс і жорстко контролювати видатки з чітким визначенням довгострокових потреб армії та інших силових структур. У війська вже постачається не лише відремонтована і модернізована, а й сучасна нова техніка. Минулого року на озброєння було прийнято близько двох десятків нових видів зброї. Та я думаю, що і поточного року Міноборони прийме ще більше двадцяти. Наголошую, ми лише на самому початку процесу військово-технічної модернізації Збройних Сил України. Роботи ще непочатий край.

У кооперації щодо забезпечення державного оборонного замовлення і програми імпортозаміщення задіяні понад сто приватних підприємств, які виробляють і постачають сотні видів комплектуючих. Такими є справжні масштаби державно-приватного партнерства в оборонній галузі. Це сотні, ще раз наголошую, підприємств, а не одне чи два.

Шановні народні депутати, каменем спотикання, на жаль, став закон про спецконфіскацію, який є важливим джерелом фінансування оборонного замовлення в поточному році (*Оплески*). Друзі, це борг, наш з вами борг перед країною, і я вкотре закликаю проголосувати за закон у такій редакції, яка знімає всі ваші побоювання. Внесіть ті зміни, які ви вважаєте за потрібне, але прийміть цей закон і забезпечте фінансування державного оборонного замовлення та інші статті оборонних видатків держави.

Для освоєння нових технологій та розвитку промислової бази для виробництва сучасного озброєння, так само як і для отримання додаткового фінансового ресурсу, ми експортуємо товари та послуги військового призначення в понад 60 країн світу. Минулого року укладено експортних контрактів на понад 1,3 мільярда доларів. Портфель

замовлень наших підприємств на 2016 рік уже перевищує 1 мільярд доларів. Але, наголошую, власну армію підприємства ВПК обслуговують в першу чергу. Експортується не наша зброя, яка зараз стоїть на озброєнні української армії, а нові види, які виробляються підприємствами вітчизняного ВПК за межами державного оборонного замовлення. Ніякий експорт не послаблює оборону держави. Усе, що ми здійснюємо в оборонній галузі, ми робимо, міцно тримаючи в руках компас, стрілка якого показує твердо на Північну Атлантику. Власне, компас і є ключовим елементом емблеми НАТО. І він в усьому орієнтує нас на повну сумісність зі стандартами альянсу, причому, не лише у військовій сфері. Ми вийшли на безпрецедентний і як ніколи тісний рівень співпраці з країнами альянсу, який будемо далі підвищувати, поширювати, поглиблювати до повного досягнення критеріїв членства. Нашою стратегічно метою залишається вступ до НАТО (*Оплетски*). Я наполягаю: цей договір для нас непорушний, як Полярна зірка на зоряному небі. Важливо, що за 2,5 року кількість прихильників вступу України до НАТО значно зросла та вже істотно перевищує кількість противників. Але в цьому питанні все ще спостерігаються суттєві відмінності між різними макрорегіонами.

Слід також усвідомлювати, що в альянсі теж немає консенсусу щодо членства України. Так, формально двері відчинені, починаючи з Бухарестського саміту 2008 року. Але ці двері сенсорні, можуть і зачинитися при надто різкому наближенні. Тому кожен наш крок має бути виваженим, наперед прорахованим, щоб не вийшло так, як з планом дій щодо членства вісім років тому. Я хочу наголосити, що ті заходи, які ми здійснюємо тепер, – це насправді значно більше, ніж проект ПДЧ 2008 року.

Шановні народні депутати! Природно, що суспільство дуже цікавить, як надалі формуватимуться Збройні Сили України. Як Верховний Головнокомандувач я впроваджую курс на професіоналізацію українського війська. І на параді доповів українському народу, що українська армія вже на 75 відсотків контрактна. Ця складова буде й надалі збільшуватися, і це потребуватиме подальшого удосконалення структури та збільшення розмірів грошового забезпечення військовослужбовців.

Наголошую, що лише цього року 50 тисяч українських добровольців записалися до лав Збройних Сил України. І це дало нам можливість демобілізувати п'ять хвиль мобілізації. І впевнений в тому, що

ця лінія буде продовжуватися. Бо я особисто не хотів би ані мобілізації, ані воєнного стану. Я бачу зовсім інший план для нашої країни. Але чи буде нова хвиля часткової мобілізації, чи, не дай Боже, повної мобілізації? Остаточна відповідь на це запитання залежить від Москви. Наш кордон з Росією – найдовший в Європі, лише сухоходом – дві тисячі кілометрів. Наголошую, що Росія постійно нарощує військову присутність, в першу чергу на нашому кордоні, грає м'язами на західному і північно-західному стратегічних напрямках. Високий рівень загрози збройної агресії зберігається і з південного напрямку. У складі угруповання російсько-терористичних військ на Донбасі майже 38,5 тисячі осіб, понад 600 танків і 1250 бойових бронемашин, 750 одиниць артилерійських систем, більше 300 реактивних систем залпового вогню. І, на жаль, в реалізації Мінських домовленостей ми не бачимо такого прогресу, якого хотілося б.

Тим не менше, прямі наступальні дії російсько-терористичних військ зупинено. Відсутність нових хвиль мобілізації – це теж позитивний наслідок Мінських домовленостей. Так само, як і повернення додому тисяч українських заручників, які трималися у в'язницях на окупованій території та у в'язницях Російської Федерації. В цілому завдяки посиленню оборонних спроможностей наших Збройних Сил ми відчуваємося в більшій безпеці, ніж рік тому. Температура конфлікту зараз нижча, ніж була позаминулого і минулого років.

Наголошую, ми дотримуватимемося Мінських угод, як би важко нам це не давалося. Саме це дало змогу нашій дипломатії виграти навесні та влітку нелегку боротьбу за продовження санкцій Євросоюзу, Сполучених Штатів Америки, Канади, Японії, Австралії, багатьох інших країн світу. Але при цьому я наголошую, що ми не поступилися жодною принциповою позицією для України (*Оплески*).

Більше того, я наголошую, що це було нелегко. Ми переконали наших західних союзників і партнерів у тому, що будь-яким крокам з політичного врегулювання має передувати очевидний і беззаперечний прогрес у безпекових питаннях: стале припинення вогню, вивід російських військ і техніки з окупованої території, роззброєння бойовиків і, врешті-решт, відновлення контролю за нашим же кордоном. І другого читання конституційних змін, примара яких постійно блукала цією залогою, не відбулося, як ви бачите. І не відбудеться, поки для того не визріють відповідні умови (*Оплески*).

Будь-яке рішення, шановні народні депутати, буде винятково за вами. Без вас не станеться ані змін до Конституції, ані закону про місцеві вибори на частині Донбасу, ані жодного іншого стратегічного кроку. Саме тому життєво важлива наша з вами співпраця.

Росія з окупованих нею територій Донеччини і Луганщини хоче утворити, як хтось сказав, «протекторат Донбас», і на своїх умовах інфільтрувати його до складу України, щоб підривати нас зсередини. Скажу коротко: ми цього робити не дозволимо і так не буде.

Є втім в цьому питанні й інша крайність – внутрішня, щодо якої ми не можемо робити вигляд, нібито її не існує. Частина українських політиків атакує нормандський формат і мінський процес насправді лише тому, що і Нормандія, і Мінськ відкривають реальний шлях до повернення Донбасу і є єдиним інструментом для того, щоб цього досягнути. А, виявляється, не всі тут цього хочуть. Бо вони там інакші, бо вони якимось не так голосуватимуть, бо виберуть не тих і не нас, бо тягнутимуть на схід, а нам на захід. Ну, звичайно, що вголос цього ніхто не артикулює, але лукавство читається поміж рядків. Для мене, я хочу на цьому окремо наголосити, така філософія неприйнятна, і скажу її апологетам так само коротко: по-вашому теж не буде. Фантазії про мир в обмін на території абсолютно ілюзорні. За такого підходу не буде ні миру, ні територій, а залишаться лише ганьба та вічно тліючий конфлікт (*Оплески*).

Для мене головним була, є і буде боротьба за відновлення територіальної цілісності України в кордонах 1991 року (*Оплески*). Я наголошую: так, як це того ж року було проголосовано на справжньому референдумі, в тому числі й переважною більшістю мешканців Донбасу, і більшістю кримчан. І більше жодного референдуму не було! Заява Путіна про те, що нібито питання Криму закрите, – це лише його марення. Хоча насправді воно дійсно закрите у 1954 і у 1991 роках. Крим був, є і буде українським. І ніякої іншої розмови не буде (*Оплески*).

Ми усвідомлюємо, що військового варіанта розв'язання проблеми територіальної цілісності не існує, це очевидно.

По-перше, потенціал нашої армії – суто оборонний.

По-друге, ворог окопався в найбільш урбанізованих і густонаселених районах, причому населених нашими з вами співвітчизниками – громадянами України.

Отже, єдиний шлях врегулювання і відновлення територіальної цілісності – це шлях політико-дипломатичний, але при цьому з опорою на оборонні можливості Збройних Сил України. Ми маємо зрозуміти, що ми не прокинемося одного прекрасного ранку, щоб побачити, що на Донбасі відновлено статус-кво, який був на початку 2014 року. А процес реального, а не формального відновлення територіальної цілісності, реінтеграція мешканців окупованої частини Донбасу в Україну, повернення українського суверенітету на весь Донбас, ми маємо розуміти, буде нелегким, болісним і тривалим. І шлях до початку цього процесу, на загальну думку нашу і наших партнерів, відкриває саме і лише Мінський процес. Тому ми більше за будь-кого зацікавлені в його продовженні, як і у збереженні Нормандського формату. І будь-які атаки на нього, в тому числі, які зроблені нашим агресором, не призвели ні до чого. Ми будемо забезпечувати переможний процес повернення українського суверенітету.

Насправді, можна безкінечно довго вправлятися у придумуванні різних форматів, але не забуваймо: будь-який формат має сенс лише тоді, коли в ньому бере участь Росія і коли він багатосторонній. Саме багатосторонній, бо поведінка Росії у світі, порушення нею норм міжнародного права, спроби Кремля зруйнувати архітектуру безпеки європейської і глобальної, експансіонізм Кремля – це континентальна і глобальна проблема. І вона не може бути розв'язана суто на двосторонній основі. Україна й надалі потребує серйозної міжнародної підтримки в боротьбі з російською агресією. А забезпечувати таку підтримку для нашої дипломатії, я це можу також визнати, стає дедалі важче в силу різних об'єктивних та суб'єктивних факторів.

Зараз Євросоюз проходить дуже жорсткі випробування, можливо, найскладніші за весь час свого існування. І міграційна криза, і терористичні акти – це зовнішні атаки на Європу, які тестують її внутрішню міцність. Наслідком цієї турбулентності стають такі події, як перемога євроскептиків на референдумі в Нідерландах, який насправді, і всі ми це розуміємо, лише формально стосувався Угоди про асоціацію з Євросоюзом. Або голосування британців за Brexit.

Протягом найближчого року в низці європейських країн внаслідок виборів до влади можуть прийти якщо і не крайні, то такі політичні сили, які схильні до компромісів з Кремлем, а найкращою політикою щодо агресора вважають його умиротворення. Приклад Мюнхена нікого не навчив. Вони готові входити в становище Путіна

з таким же ентузіазмом, з яким західні лідери входили і намагалися зрозуміти Гітлера. Європа все ще говорить одним голосом. Але є і країни, в яких вже надто сильно в цьому голосі чути російський акцент.

Чинна влада в багатьох країнах – наших партнерах перебуває під сильним тиском налаштованої на компроміс із Москвою опозиції. Ця опозиція в свою чергу спирається на вимоги бізнесових кіл та соціальних груп, які вважають себе потерпілими нібито від згортання економічної співпраці їхніх країн з Росією. Не важко помітити застосування Росією в країнах ЄС уже знайомих за українським сценарієм невійськових методів гібридної війни. Кремль не приховує, що використовує європейські демократичні цінності заходу для його ж руйнування.

Я впевнений, що стратегічно Європа подолає ці виклики! Але на тактичному рівні нам усім слід розуміти, якою мірою ускладнюється завдання для нашої української дипломатії. І наскільки в несприятливих умовах вона повинна забезпечувати єдину європейську позицію щодо санкцій та інших форм тиску на Російську Федерацію.

Під час наради послів наприкінці серпня кожен отримав як загальні, так і свої індивідуальні настанови. В тому числі й на випадок, якщо розвиток подій в деяких країнах піде не за найкращим для нас сценарієм. Головне – сприяти зміцненню міжнародної коаліції на підтримку України і запобігти зняттю санкцій з Російської Федерації до моменту повного відновлення територіальної цілісності України. Сприяння зміцненню обороноздатності України шляхом активізації військово-технічного та оборонного співробітництва, передача військових технологій, надання нам летальних видів зброї, принаймні у випадку повномасштабного вторгнення з боку Росії, якого ми, звісно, не виключаємо, і до якого ми твердо маємо бути готові у будь-який час.

Питання Криму, його мілітаризації, утисків прав людини на півострові треба постійно тримати на міжнародному порядку денному, домагатися розширення відповідного санкційного пакета, як це минулого тижня зробили наші партнери – Сполучені Штати Америки. Порушення Росією прав людини на окупованих територіях, у тому числі й щодо кримських татарів, вимагає запровадження додаткових секторальних санкцій. Думаю, був би не зайвим осучаснений діалог для того, щоб прийняти аналог поправки Джексона-Веніка. Дипломатам України поставлене завдання активніше залучати міжнародних партнерів до звільнення наших політичних в'язнів, які утримуються

в Росії та в анексованому нею українському Криму, і заручників на окупованій частині Донбасу. Фінальне рішення Євросоюзу щодо віз стане ще одним свідченням того, що Європа як один із наших ключових партнерів визнає наш прогрес у здійсненні внутрішніх реформ. Ви знаєте, що вчора був зроблений ще один крок на комітеті Європарламенту.

Найбільш складною реформою є антикорупційна. Широко розгалужена та глибоко вкорінена мережа потужних корупційних зв'язків споконвіку була і все ще, на жаль, залишається вагомим елементом політичної, економічної та соціальної систем. Більше того, нею уражені не лише офіційні, а й неформальні інститути, а побутова корупція є невід'ємною частиною способу життя українців. Насамперед ми маємо продемонструвати суспільству, що наступ на корупцію почався нагорі – лише тоді отримаємо моральне право викоринювати її звідусіль, на всіх рівнях.

Проблеми зі стартом електронного декларування мали суто технічний характер. А моя політична воля як Президента на запуск цієї програми незмінна. Вона була, є і буде. Ця система створює нову реальність, яка посилює контроль суспільства над нашими з вами статками, доходами, витратами і способом життя. Із тіні на світло, чого давно чекають люди, мають вийти маєтки, автопарки, гроші всіх «слуг народу». Я не бачу в цьому абсолютно нічого страшного – вже багато років живу в умовах такої прозорості.

Ми мусили витратити певний час на формування відповідної інфраструктури. Нарешті запрацювали Національне антикорупційне бюро та Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Висновки, підкреслюю, робити ще зарано. Планка суспільних очікувань дуже висока, сподіваюсь, вони її подолають. Ви всі бачите по конкретних справах, які розпочали наші правоохоронні органи, включаючи Генеральну прокуратуру, по прізвищах, якими вони цікавляться, по структурах, по яких «копають», що для них не існує персональних табу і закритих сфер. Але я категорично проти того, щоб ділити правоохоронні органи на нові та старі. Наголошую, вони всі роблять спільну справу і лише єдиним фронтом, а не різними колонами, здатні завдати удару по корупції.

Очевидними є позитивні зрушення в прокуратурі. Сто днів роботи нового Генерального прокурора наочно це демонструють. І річ не в кількісних показниках, хоча за цей час прокуратурою порушено

більше ста резонансних справ, наголошую, більше однієї в день. Але в контурах якісних позитивних змін, до впровадження яких долучено закордонних фахівців, які зараз працюють в структурах прокуратури. Прокуратура трансформується в європейський орган, який слідкує за законністю, а не обслуговує інтереси політичних і бізнесових кіл.

Проведено масштабне очищення Служби безпеки України від зрадників і корупціонерів, а також від осіб з низькими професійними та морально-діловими якостями. Протягом останніх двох років, можливо, ця цифра пролунає вперше, звільнено більше двох тисяч співробітників Служби безпеки. На їхнє місце прийшли і приходять патріотично налаштовані молоді офіцери, абсолютна більшість яких з практичним досвідом участі у бойових діях на сході України.

Трансформуються всі правоохоронні органи. Патрульна поліція вже заслужила і має зберегти довіру з боку людей. З колишньої радянської міліції, нарешті, розпочали створювати українську поліцію. Реакція керівництва на прикрі інциденти останніх тижнів була і має бути миттєвою і адекватною. І ці випадки жодним чином не повинні вплинути на процес реформування МВС чи поставити під сумнів його правильність.

Як резюме, що ж ми маємо зараз? Облава, осмислено і свідомо вживаю це слово, яку ГПУ, НАБУ, СБУ та МВС влаштували на корупціонерів, рухається з безпрецедентно широким розмахом. Ще ніколи не затримувалася чи не потрапляла під слідство така велика кількість високопосадовців. Мабуть, я був би переконливішим, якби перелічував зараз посади, чиновників та те, що їм інкримінується. За обсягом це могло б замінити весь текст послання. Та у мене немає жодних списків ані постфактум, ані на майбутнє. І прошу не піднімати галасу про політичні репресії. Краще усвідомити нові реалії: справжнє полювання на корупціонерів почалося, і свій шанс потрапити в ці тенета має кожен, у кого є гріх за душею. Та, якщо все саме так, як я кажу, виникає запитання: чому цих зрушень на бачить українське суспільство?

Тому, що, по-перше, пройшло замало часу, щоб повірити в те, що це аж ніяк не кампанійщина та піар, а серйозна, системна робота.

По-друге, як кажуть у народі, поки все це нагадує спортивну рибалку: «піймали, показали, відпустили». Ключове слово тут «посадили». І, можливо, лише за наявності судового вироку наші правоохоронні органи можуть звітувати суспільству. А отже, сама судова

система, яка зараз під проведенням прийнятої цим залом, за що я надзвичайно вдячний, судової реформи, має надати завершеності всій системі боротьби з корупцією. На її впровадження знадобиться кілька років, але в результаті цієї копіткої роботи всі українці мають отримати нову судову систему – чесну, незалежну та справедливу. В першу чергу на конкурсній основі от-от почнеться формування буквально з нуля нового Верховного Суду України.

Хотів би окремо наголосити, я запрошую тих суддів, які відповідають високим професійним та моральним стандартам, вимогам антикорупційного законодавства і бажають чесно та сумлінно виконувати свої обов'язки, обов'язково взяти участь у конкурсі. Таке саме прохання у мене до досвідчених адвокатів та до науковців-правників. Уже цього місяця я подам на ваш розгляд невідкладні законопроекти про Вищу раду правосуддя, про Конституційний Суд України. Розраховую на вашу, шановні народні депутати, підтримку.

Дорогі друзі! У світі існують країни, де корупціонерів страчують, але навіть там досі беруть, причому час від часу дуже великі хабарі. Все це має переконати нас у необхідності не зводити боротьбу з корупцією лише до каральних методів, конче необхідних за тих вражаючих масштабах явища, яких воно набуло в Україні. Не менш потрібними і, на мою думку, більш ефективними є превентивні заходи, якими поступово знімаються прошарки ґрунту, найбільш родючі для корупції. Із нашої практики можна навести кілька прикладів результативності такого підходу. Найяскравішим з них є система електронних закупівель з прямо-таки символічною назвою «ProZorro». З вдалого експерименту вона виросла в ефективний антикорупційний інструмент, обов'язковий для всіх бюджетних закупівель і закупівель державних компаній. Вона вже заощадила мільярди державних народних грошей.

Контакти чиновника з бізнесом мінімізуються і завдяки дерегуляції. Ось чому ми розглядаємо її не лише як спосіб стимулювання бізнесу та економічного зростання, а й як дієвий антикорупційний препарат. За останні два роки скорочено кількість дозволів більше ніж на 40 відсотків: зі 143 до 84. Кількість видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, ми зменшили на 46 відсотків. Ліквідовано обов'язкову реєстрацію іноземних інвестицій, спрощено реєстрацію лікарських засобів. Окремі лікарські засоби, які вироблені та

мають реєстрацію в країнах Європейського Союзу, Сполучених Штатах Америки, взагалі не потребують реєстрації.

Масштабну дерегуляцію проведено в аграрній сфері. Лише на процедурах сертифікації агробізнес заощадив 7 мільярдів гривень за рік. До половини всього регулювання в Україні виписано на рівні законів. Відтак, без ефективної роботи парламенту не може і не стане ефективної дерегуляції. На даний момент зареєстровано 39 дерегуляційних законопроектів, із них лише 8 ухвалено в першому читанні. Щоб реалізувати цей план, потрібно 70 результативних голосувань і протягом півроку ухвалювати по 5 законів щотижня.

Якщо комусь здається, що дерегуляція його не стосується, той помиляється. Труднощі бізнесу даються знаки кожному українцеві, бо у фіналі все сплачує споживач. Треба прибрати і просто змитати всі перешкоди – податкові, митні, адміністративно-бюрократичні, ментальні, які заважають бізнесу, стриножать підприємців, відлякують інвесторів, стримують ініціативність, перешкоджають створенню нових робочих місць в Україні.

Не маючи жодного бажання відібрати хліб в уряді, зазначу, що Кабінет Міністрів на фоні досягнутої макроекономічної стабілізації та відновлення економічного зростання повинен від політики виживання перейти до стратегії розвитку, від макрофінансового оздоровлення до економічного зростання, від затягування пасків до стабілізації бюджетів домогосподарств та поступового зростання доходів українців. Я бачу, що уряд дотримується цих орієнтирів. Одним із драйверів нашого економічного зростання є, на жаль, наша вимушена мілітаризація.

Короткострокові ефекти від неї бажано перетворити на мультиплікативні, які вплинуть не лише на військово-промисловий комплекс, а й на розвиток виробництв із подвійним призначенням і на галузі, пов'язані із сировинним забезпеченням оборонної галузі. Йдеться про синергетичний ефект виробництва сучасних озброєнь і військової техніки, а також про мирне застосування інноваційних розробок, первісне призначення яких було воєнним. Як це все поєднується, я зайвий раз переконався у День знань, коли відвідав Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського, де в рамках інноваційно-виробничого об'єднання винахідники працюють на оборону і одразу пропонують для конверсії результати своїх стартапів. До речі, я не пропущу

бюджет на наступний рік, в якому буде скасування стипендій, скасування державного фінансування навчання на магістратурі та інші експерименти (*Оплески*).

На початку липня я зустрівся з лідерами успішних українських стартапів, представниками венчурних фондів. Вже станом на зараз українським бізнесом створений сучасний інноваційний сектор економіки, орієнтований на глобальний ринок і вагомий з точки зору макроекономіки. За підсумками 2015 року, ІТ стала третьою сферою в Україні за обсягом експорту, сягнувши позначки в 2,5 мільярда доларів, що формує 3 відсотки українського ВВП. В Україні зареєстровано понад 2 тисячі стартапів, і вони демонструють стрімке зростання до 100 відсотків на рік. Минулорічний обсяг інвестицій сягнув 132 мільйони доларів, із них майже половину забезпечили іноземні. Десять українських ІТ-компаній включені до списку топ-100 аутсорсингових компаній світу. Маємо величезний кадровий потенціал: найдинамічнішу в Європі зростаючу кількість ІТ-фахівців і більше 90 тисяч зараз з очікуванням збільшення до 200 тисяч уже наступного року.

Добре, що наша вища освіта гнучко реагує на цей запит ринків праці. Хочу нагадати, що величезні світові високотехнологічні гіганти зароджувалися в гаражах та студентських гуртожитках. Наше з вами завдання – максимально підтримати ІТ-сектор.

Тим часом АПК залишається також одним із основних джерел валютних надходжень до країни. Частка аграрного сектору в загальній товарній структурі експорту сягнула найвищого значення за 25 років. Провідна роль агросектору в контексті побудови інноваційної економіки виглядає, можливо, дещо суперечливою. Проте вона вкрай важлива, допоки триває процес нарощування господарським комплексом високотехнологічних «м'язів».

Відсутність права на вільну купівлю-продаж землі сільськогосподарського призначення, безумовно, стримує інвестиції в аграрну сферу, порушує права селян, занижує, між іншим, оренду, виймаючи з їхньої кишені останні копійки (*Оплески*). І це аксіоматично. Але мені відомо і про стан громадської думки щодо цього питання, і позиція більшості парламентських фракцій. Я її шаную та поважаю. Але як розв'язати цю проблему, дорогі мої депутати? Це ваша компетенція. Або ховати голову в пісок і нічого не міняти, або все-таки працювати

над створенням ринку землі в Україні, але з усіма можливими запобіжниками від будь-яких негативних наслідків.

Не менш інтенсивно, ніж інвестиції в Україну, ми повинні шукати ринки збуту для українських товарів. Крім військового втручання, Росія здійснює, безумовно, і економічну агресію проти нашої держави. На початку десятиліття майже третина українського експорту йшла на російський ринок. Атака Кремля почалася ще до Майдану, і були запроваджені обмеження, які призвели до падіння українського експорту в 2013 році в Російську Федерацію на 15 відсотків. У 2015 році порівняно з 2014 роком наш експорт в Росії скоротився вповоловину. І це ще не дно, зниження триває і зараз: мінус 34 відсотки за підсумками першого півріччя. Частка Росії в українському експорті становить тепер 9 відсотків з тенденцією до подальшого падіння. Тих, які полюбляють спекулювати на тему, що поки війна, хтось щось заробляє на торгівлі з Росією, має зацікавити фінальна цифра. За останні роки обсяги нашого експорту до Російської Федерації впали в 5 разів. Напевно, вони думали, що поставлять Україну на коліна, що різко зросте безробіття, зубожіння, але так не сталося і не станеться. Ми шукаємо і знаходимо нові ринки. Напевно, стратегічно це добре, що таким кардинальним чином скоротилася наша залежність від російського ринку, де балом правлять не закони економіки, а політичний шантаж та імперський тиск. Але маємо розуміти, що агресивне закриття Росією свого ринку стало для України економічним шоком, воно обійшлося нам, за деякими підрахунками, мінімум у 15 мільярдів доларів. Ми втратили десятки, якщо не тисячі робочих місць, і ця економічна агресія – одна з головних причин стрімкого падіння рівня життя.

Скажіть мені, будь ласка, а для чого Росія це зробила? Починала вона цю політику спочатку для того, щоб зірвати підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Потім визначила собі масштабніші цілі: економічну – удушити нас, ударити по фінансах, знизити обороноздатність; і політичну – через поглиблення соціальної кризи підвищити напругу в суспільстві, підігріти невдоволення владою і протестні настрої. Дуже мріють вони про дострокові вибори, усунути ненависний їм так званий «київський режим». На жаль, і в українському політикумі є люди, які готові свідомо грати в цей сценарій; є такі, які дають використати себе наосліп, а є й такі, про кого кажуть: «Боже, прости їм, бо не відають, що творять» (*Оплески*).

Але, друзі мої, я переконаний і впевнений в тому, що ми з українським суспільством витримаємо цей тиск. Вірю в українське суспільство і в український народ.

Головною альтернативою російському для нас є ринок Євросоюзу. З 1 січня вже запрацювала поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з Євросоюзом. Збільшення нашого експорту в Євросоюз у першому півріччі вже становило майже 7 відсотків, і це в умовах кризи. А частка Європейського Союзу в загальному експорті товарів становить 39,2 відсотка. Відбуваються структурні зміни в географії зовнішньої торгівлі. Ми відкриваємо для себе східні ринки.

У соціальних мережах я нещодавно бачив чимало іронії стосовно мого серпневого візиту до країн Південної Азії. А між тим, у першому півріччі найбільшими темпами серед усього нашого українського експорту зростає експорт до Індонезії. Уявіть собі, він зріс у сім разів. І на сьогодні ця країна з 252 мільйонами населення потребує продукцію українського аграрного сектору, машинобудування. Під час цього візиту були досягнуті надзвичайно важливі домовленості.

Зрозуміло, що це зростання з Індонезією починалося з надто низького рівня, але ж і перспективність очевидна. Кожний новий ринок, кожен додатковий відсоток експорту – це робочі місця, доходи українського бюджету, укріплення курсу національної валюти. І це є частина моєї президентської роботи. Вибачте за емоцію, але маю сказати: падіння рівня життя людей, бідність, фінансові негаразди переважної більшості українців, велика соціальна ціна російської агресії – все це важким каменем лежить на серці. З одного боку, я не знаю прикладів в історії, коли б у країні, на території якої точаться бойові дії, процвітала економіка.

Наголошую, ми зробили все, що могли, щоб уникнути дефолту, забезпечити макроекономічну стабілізацію і утримати критичний мінімум соціальних гарантій. При цьому в рамках співпраці з міжнародними фінансовими організаціями мусили піти на жорсткі й непопулярні реформи, особливо в тарифній сфері.

Розумію всіх і кожного, кому цими кроками зроблено боляче. Але повірте, якби ми до них не вдалися, було б ще гірше, був би економічний і соціальний колапс.

Шановні народні депутати, ви, напевно, ближче до народу, ніж представники інших гілок влади, і ви перші, до кого люди звертаються

з криком душі. І якими б гострими час від часу не були ваші виступи у цій залі, на телеефірах, на зустрічах з виборцями, я дуже добре розумію ваші мотиви. Ми всі разом, хоча і кожен по-своєму, відчуваємо нашу відповідальність перед українським народом за мир і добробут, за невідкладні завдання з підвищення рівня життя і боротьби з бідністю.

Я як Президент, український уряд, впевнений у тому, готові до співпраці з парламентом, але категорично застерігаю від простих рішень. Дуже легко зробити всіх українців мільйонерами. Ми всі пам'ятаємо ті часи, коли гроші коштували дешевше, ніж папір для їхнього друку. Значно складніше зробити людей просто заможними. Початок зростання валового внутрішнього продукту в Україні створює економічні передумови для припинення зниження рівня життя і початку його відновлення. Слід підтримувати ініціативи уряду саме в цьому напрямі, чути Верховну Раду, в тому числі і парламентську опозицію, реагувати на пропозиції громадянського суспільства.

На явними є й політичні передумови. На початку року ми отримали дуже важливий для парламентсько-президентської демократії досвід подолання парламентсько-урядової кризи. Ми створили коаліцію і обрали новий уряд. При цьому слід навчитися спокійно і без драми сприймати ситуативні голосування в парламенті, коли президентські чи урядові ініціативи підтримують різні фракції опозиції чи позафракційні групи. Це ж не трагедія, а навпаки, позитив, коли важливі для країни рішення спираються на підтримку часом навіть конституційної більшості.

Трохи менше трьох років нас відділяють від чергових президентських виборів і трохи більше трьох, які залишаються до планових парламентських виборів. Це дає, нарешті, можливість позмагатися не в тому, хто краще обіцяє людям, а хто нарешті краще зробить. Ми, звичайно ж, продовжимо курс на децентралізацію, як я і обіцяв, на розширення повноважень та фінансових можливостей місцевих громад, і це буде доведено проектом бюджету на 2017 рік. В уряді, до речі, очікують від Верховної Ради ухвалення, як мінімум, десяти законів для посилення децентралізації.

Я нещодавно повернувся з Маріуполя і дуже зрадів тому, що бюджет розвитку Маріуполя та в інших містах зросли від трьох до шести разів у порівнянні з 2013 роком. У шість разів! Це є справжня децентралізація.

Шановні народні депутати! Зовнішня загроза прискорила процес формування сучасної української політичної нації на засадах громадянського патріотизму. Усі соціологічні опитування демонструють фундаментальні зміни в суспільній свідомості. Питання єдності, соборності, унітарності навіть не обговорюються. Індикатори аж зашкалюють позитивними цифрами. Люди пишуться українським громадянством, державними символами, шанують і поважають українську мову. Євроатлантичний вектор, Євросоюз та НАТО потужно домінують у геополітичних орієнтаціях переважної більшості українців.

Війна зняла з порядку денного багато питань щодо ідентифікації чужих і ворожих українським інтересам символів, традицій і культурних кодів. У рамках закону про декомунізацію демонтовано більше 1200 ідолів Леніна (*Оплески*). 26 районів, 987 населених пунктів скинули з себе комуністичні назви, які невидимими ментальними нитками прив'язували їхніх мешканців до колишньої імперії. Законом відновлено справедливість щодо тих, хто присвятив своє життя боротьбі за самостійність і соборність Української держави. Історичну правду в питаннях національної пам'яті держава відновила. І це дякуючи нам з вами, і велике спасибі вам за це. Тепер ми з вами, нарешті, разом маємо змогу і повинні потроїти свою працю задля майбутнього України.

Думаю, всім зрозуміло, що ми не будемо байдуже споглядати за втручанням іншої держави в наші церковні справи (*Оплески*). За її спробами використати у своїх інтересах почуття частини українських православних.

Шановні народні депутати! Хочу подякувати вам за звернення Верховної Ради до Вселенського Патріарха Варфоломія як Предстоятеля нашої Церкви-матері щодо надання Томосу про автокефалію Православній Церкві в Україні. Дякую вам за це (*Оплески*).

Такий крок був і є необхідним, виходячи із традиції, згідно з якою для Вселенського Патріарха в таких питаннях дуже важливою є думка світської влади, і ми врахували цю традицію. Сподіваюся, Його Святість нас почує. Взято до уваги опитування громадської думки, які показують, що дедалі більша кількість українських православних громадян хочуть мати, як це заведено в більшості православних країн, єдину помісну автокефальну українську церкву (*Оплески*).

Водночас хочу запевнити, що автокефалія не означає появи державної церкви. В конституційних принципах взаємодії держави з релігійними організаціями не зміниться жодної коми, і свобода совісті нічим, ніким і ні для кого не буде обмежена. Кожен українець має і матиме право вірити в Бога по-своєму і ходити до своєї церкви.

Так само дякую вам, шановні народні депутати, за закон, який передбачає збільшення частки україномовних пісень на радіостанціях (*Оплески*). Промовляючи два тижні тому на зустрічі з представниками української діаспори, переказав вітання власникам і топ-менеджерам деяких телевізійних каналів, у яких частка української мови неприпустимо мала. Сподіваюся, що телевізійна індустрія відреагує на це раніше, ніж ви ухвалите відповідний закон (*Оплески*).

Дорогі мої, в такій чутливій сфері свідомо саморегуляція – це завжди набагато краще, ніж примус законом, тим більше що ми жодним чином не зазіхаємо на право телеканалів та радіостанцій мовити російською та іншими мовами для задоволення потреб усіх громадян України. Єдність країни та консолідація українців як сучасної політичної нації була, є і залишається моїм головним пріоритетом. Статус української мови як єдиної державної мови буде наповнюватися реальним змістом, але з повагою до прав національних меншин. Вони, як показали події останніх двох років, міцно стоять на позиціях українського державного патріотизму, і держава має це цінувати, причому цінувати дуже високо.

Дорогі українці! Шановні народні депутати! Мої закордонні радники, автори успішних реформ у своїх країнах, кажуть, що за два роки в Україні започатковано і відбувається більше системних змін, ніж до того за попередні 23 роки. Можливо, з висоти історичного процесу їм краще видно. Можливо, вони не настільки, як ми з вами, відчують очевидну болісність цього процесу перетворень.

Проводити реформи в умовах гібридної війни, анексії однієї частини території та окупації іншої є надскладним завданням. Але ми рухаємося вперед. Аналіз досвіду Грузії, Польщі, Словаччини, Сінгапуру і багатьох інших країни свідчить про досягнення перших і незаперечних результатів змін лише через три-шість років після їхнього початку. Але у нас немає так багато часу. Я, так само як і ви, незадоволений темпами і розумію, наскільки вони не відповідають очікуванням суспільства. Очевидною є необхідність пришвидшення системної модернізації в усіх сферах. Я впевнений, що історично і стратегічно ми

на правильному шляху. Але бачу ризик, як катком політичної дестабілізації може розчавити перші паростки соціально-економічного відродження, які вистраждані всім народом, за які заплачено таку високу ціну. Саме на внутрішні потрясіння робить основну ставку зовнішній ворог. Більшість проблем, які стоять перед нами, виникли не вчора і не позавчора. Вони є наслідком багатьох ілюзій та помилок, якими супроводжувався весь період незалежності. Сьогодні цей спадок дається взнаки, перетворившись на комплексний історичний виклик для всієї української державності.

Водночас, кризовий період відкрив перед нами низку можливостей та перспектив, які дадуть змогу Україні гідно відповісти на цей виклик. Українці усвідомили себе як нація. Держава твердо стоїть на демократичних принципах організації влади. Остаточо визначено вектор зовнішньополітичного співробітництва та інтеграції.

Попереду все ще багато труднощів, але випробування і перемоги, здобуті величезними зусиллями і кров'ю кращих синів і доньок нашого народу всіх часів, не дає нам іншого вибору – тільки перемога, тільки вперед! Впевнений, все буде добре!

Дякую вам і слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте ще раз подякуємо Президенту України, Уряду на чолі з Прем'єр-міністром України за участь у відкритті нашої сесії *(Оплески)*. Також дякую всім тим, хто брав участь у відкритті п'ятої сесії Верховної Ради України.

Оголошую перерву на 10 хвилин. Об 11.30 ми продовжимо нашу роботу.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Прошу заходити в сесійний зал, приготуватися до продовження нашої роботи. Зараз у нас на порядку денному складення присяги новообраними народними депутатами України, і тому я прошу всіх новообраних депутатів займати місця, підготуватися до прийняття присяги. А потім згідно з Регламентом ми маємо 30 хвилин для виступів представників депутатських фракцій та груп.

Прошу всіх колег займати робочі місця, щоб ми змогли продовжити нашу нелегку роботу. Будь ласка, секретаріате Верховної Ради, прошу повідомити депутатам, що продовжується робота Верховної Ради України.

Прошу голів фракцій дати сигнал, щоб депутати заходили в зал.

І моє окреме звернення до новообраних депутатів заходити в зал. Зараз відбудеться складення присяги, і ваша присутність є обов'язковою в тому процесі. Будь ласка, заходимо в зал.

Колеги, можемо продовжити нашу роботу? Усі на місцях? Будь ласка.

Шановні народні депутати, 17 серпня 2016 року Центральна виборча комісія зареєструвала народних депутатів України, обраних на проміжних виборах народних депутатів України 17 липня 2016 року: Констанкевич Ірину Мирославівну, обрану в одномандатному виборчому окрузі №23; Шевченка Віктора Леонідовича, обраного в одномандатному виборчому окрузі №85; Одарченка Юрія Віталійовича, обраного в одномандатному виборчому окрузі №183; Ричкову Тетяну Борисівну, обрану в одномандатному виборчому окрузі №27; Шахова Сергія Володимировича, обраного в одномандатному виборчому окрузі №114; Богдана Руслана Дмитровича, обраного в одномандатному виборчому окрузі №151; Микитася Максима Вікторовича, обраного в одномандатному виборчому окрузі №206.

Відповідно до статті 79 Конституції України перед вступом на посаду народні депутати складають присягу перед Верховною Радою України.

Шановні колеги, я прошу припинити балачки. Зараз буде складення присяги. Прошу виявити повагу, не шуміти і зайняти робочі місця. Дякую, що почули мій заклик.

Для складення присяги на трибуну Верховної Ради України запрошується народний депутат України Констанкевич Ірина Мирославівна.

Ірина Мирославівна. Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №23, Волинська область, політична партія «Українське об'єднання патріотів – УКРОП»). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Я маю за велику честь виголосити присягу народного депутата України.

«Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки на благо своїх співвітчизників». Присягаю! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Шевченко Віктор Леонідович. Будь ласка.

ШЕВЧЕНКО В.Л., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №85, Івано-Франківська область, політична партія «Українське об'єднання патріотів – УКРОП»). «Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

До складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Одарченко Юрій Віталійович. Пане Юрію, вітаю вас.

ОДАРЧЕНКО Ю.В., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №183, Херсонська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). «Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників» *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаємо, пане Юрію.

До складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Ричкова Тетяна Борисівна. Будь ласка.

РИЧКОВА Т.Б., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №27, Дніпропетровська область, самовисуванець).
Доброго дня, шановні колеги.

«Я, Ричкова Тетяна Борисівна, присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Служу українському народу! (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю, пані Тетяно.

До складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Шахов Сергій Володимирович. Будь ласка.

ШАХОВ С.В., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №114, Луганська область, політична партія «Наш край»). Шановний пане Голово! Шановні колеги!

«Я, Шахов Сергій Володимирович, присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Богдан Руслан Дмитрович.

БОГДАН Р.Д., народний депутат України (одномандатний виборчий округ №151, Полтавська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Доброго дня всім!

«Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Дякую.

Слава Україні! Слава Батьківщині! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. До складення присяги на трибуну запрошується народний депутата України Микитась Максим Вікторович. Будь ласка.

МИКИТАСЬ М.В., народний депутат України (одноmandатний виборчий округ №206, Чернігівська область, самовисуванець). Дякую.

Шановні народні депутати! (*У залі скандують: «Ганьба!»*). Шановна президіє! Шановна українська спільноту!

«Я, Микитась Максим Вікторович, присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Народний депутат Микитась Максим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Вітаю всіх депутатів зі складенням присяги. Долучайтесь до нашої непростуї та кропіткучої роботи. Бажаю успіху, плідної законотворчої діяльності.

А зараз відповідно до статті 25 Регламенту ми на початку роботи у вівторок маємо 30 хвилин для виступів уповноважених представників депутатських фракцій та груп з внесенням пропозицій, оголошенням заяв і повідомлень. Прошу представників фракцій та груп записатися на виступ.

Принадібно повідомляю, що початок перерви з 12 години я переносю до того часу, поки будуть завершені виступи голів фракцій і груп.

Від групи «Воля народу» до слова запрошується Володимир Литвин. Будь ласка, пане Володимире, виступ від трибуни.

Приготуватись представнику партії «Відродження». Будь ласка.

ЛИТВИН В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ №65, Житомирська область, самовисуванець). Шановний Голово! Шановні народні депутати! Ми, очевидно, всі перебуваємо під враженням потужного послання, виступу Президента України. Разом з тим, дозвольте висловити думки, міркування тих людей, які живуть у глибинці в Житомирській області, на Поліссі.

Шановні колеги, я повинен вам сказати, і я переконаний (ті, хто був і працював на окрузі в цей період, зі мною погодяться), що люди у розпачі, зневірені, переповнені злістю. У них одне запитання: як вижити за нинішніх умов і що буде з людьми, коли восени потрібно буде платити за комунальні послуги? Я повинен сказати, що у багатьох селах, особливо самотні жінки або чоловіки, вони не чули, що таке субсидії, і до них ніхто не приходив.

Головна проблема – це проблема медицини. Система охорони здоров'я на місцях перебуває в агонії. У людей немає особливо віри в чергову команду реформаторів, які придумали перше рішення – це скасування заборони доступу до реанімацій. Так, я повинен сказати, що в реанімацію пускають всіх, але там нічого немає.

Друга проблема. Попри героїчні зусилля міністра освіти і науки, проблема освіти є. Школа, особливо сільська школа, повністю занепадає. Батьки не знають, що це за реформи, як будуть навчатися і оцінюватися їхні діти.

Третє. Останнім часом постійно звучить тема ринку землі. Скажіть, будь ласка, а хто знає реальну оцінку української землі? Я розумію так, що це вимога Міжнародного валютного фонду – швидко і остаточно продати українську землю, а потім треба буде створити для цих людей, що доживають в сільській місцевості, резервації.

І останній момент, який особливо тривожить. Це те, що в нас відбувається цькування, позасудові дії і розправи в Україні. На цьому фоні звучать заклики до порозуміння, діалогу. Потрібен справжній діалог, але на основі порядку і закону, який має діяти в Україні. На превеликий жаль, особливо в останні дні, ми бачимо, що цього абсолютно немає.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Шановні колеги! Закликаю уважніше слухати виступи наших колег.

До слова запрошується представник групи «Партія «Відродження» пан Кулініч. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одноmandatний виборчий округ №147, Полтавська область, самовисуванець). Депутатська група «Партія «Відродження». Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Шановні виборці! Насамперед хочу всіх привітати з початком нової сесії і побажати, щоб вона, дійсно, була продуктивною. І найголовніше, щоб цю продуктивність роботи парламенту відчували люди, а їх на сьогодні турбує лише одне питання: як їм виживати в таких надскладних умовах.

З 1 вересня вчергове зросли тарифи на електроенергію, за два останні роки – це 300 відсотків. У три етапи відбулося підвищення тарифів на опалення, а це від 500 до 1000 відсотків. У разі підвищилися тарифи на гарячу воду. У цей час уряд обіцяє, що з 1 грудня на 10 відсотків буде проіндексована мінімальна пенсія, а це аж 120 гривень. Інфляція за минулий рік становила 43 відсотки, а прожитковий мінімум з мінімальною заробітною платою зросли лише на 13 відсотків. Як бачимо, цифри абсолютно неспівмірні. У багатьох людей немає впевненості, що вони зможуть заплатити за комунальні послуги, коли почнеться новий опалювальний сезон. Хоч уряд і обіцяє забезпечити всіх субсидіями, але субсидії – це також не вихід, це не вирішує проблему комплексно і системно. За прогнозами експертів, потрібно буде додатково 15 мільярдів гривень.

Протягом останніх років ми постійно чуємо від урядовців, що підвищення комунальних послуг та тарифів і багато інших непопулярних речей соціальної сфери продиктовані умовами співпраці з Міжнародним валютним фондом. Із загального обсягу кредитної програми в 17,5 мільярда доларів Україна отримала 6,7 мільярда і останній транш у 1,7 мільярда доларів рік тому. Незрозуміло, чим закінчиться черговий раунд переговорів сьогодні, незрозуміло взагалі, що буде

із черговим траншем. Тож, на нашу думку, було б логічно, щоб уряд пояснив і народним депутатам, і кожному українцю, яка користь такої співпраці і що вона приносить кожному українцю.

Тому депутатська група «Партія «Відродження» дуже хотіла б найближчим часом заслухати у парламенті з цього питання міністра фінансів. Ми підтримуємо всі конструктивні дії Кабінету Міністрів, але повинна бути якась логіка, ясність і зрозумілість. Ми вважаємо, що парламент повинен контролювати цей процес. Тож група «Партія «Відродження» вимагає включення одного представника від кожної депутатської фракції до складу робочої групи, яка працюватиме над умовами отримання траншу.

Можемо також говорити, що фактично провалена програма приватизації, а саме приватизація мала б стати однією з основ для наповнення бюджету. Тому що більшість законопроектів, які вносив уряд щодо приватизації, не знаходять підтримки в сесійній залі, тому що народні депутати не розуміють, яким чином відбудуватиметься сама приватизація.

Питання співпраці з Міжнародним валютним фондом і приватизації вкрай важливі в контексті формування Державного бюджету. Тому ми б хотіли, щоб проект Державного бюджету було внесено вчасно, а саме до 15 вересня, щоб ми могли з ним ознайомитися і детально розібратися...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 15 секунд, щоб завершити.

КУЛІНІЧ О.І. Часу залишилось не так і багато. Тому депутатська група «Партія «Відродження» очікує адекватної позиції уряду і всього депутатського корпусу Верховної Ради з цих питань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам, шановний пане Кулініч.

До слова запрошується лідер Радикальної партії Олег Ляшко. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. За останніми опитуваннями, 65 відсотків українців хочуть

виїхати з України. П'ята частина з них хоче на постійно залишитись за кордоном. Ці вбивчі, вражаючі цифри – це вирок усім розмовам про реформи, у тому числі й розмовам влади про підвищення рівня життя, про боротьбу з корупцією та бідністю.

На жаль, від слів до діла – велика прірва, яку влада подолати не може. Тому що метою будь-яких реформ має бути підвищення добробуту українців, а у нас виходить все навпаки. Що це за реформи, в результаті яких українці не можуть заплатити за комуналку? Що це за реформи, в результаті яких пенсіонери не можуть купити ліки? Що це за реформи, в результаті яких діти-сироти, діти з малозабезпечених сімей позбавляються права на освіту, на медичне забезпечення, позбавляються майбутнього?

Тому фракція Радикальної партії пропонує план дій, який дасть можливість зупинити цей геноцид, який проводить нинішня влада проти українців. Першочергово ми наполягаємо на розгляді в парламенті законопроектів, які уможливають створення робочих місць для українців, а не навпаки, як це намагається зробити нинішня влада. Ми пропонуємо цілий ряд законопроектів, які дадуть можливість реально знизити вартість тарифів і житлово-комунальних послуг, а не навпаки, як це робить нинішня влада, щоб пустити українців з простягнутою рукою. Коли ми говоримо про оборону, про безпеку держави, про сильну державу, не може бути сильної держави, сильної армії, сильної оборони, якщо немає сильної економіки, якщо в українців немає роботи, нормальної зарплати і впевненості в завтрашньому дні, якщо українці позбавлені можливості годувати свої сім'ї.

Політика влади – це політика консервації бідності, корупції, позбавлення українців майбутнього.

Пропозиції Радикальної партії – це політика відродження національного виробництва, створення робочих місць для українців, радикальне підвищення зарплат, пенсій, доходів українських громадян. Ми будемо сильними лише тоді, коли поважатимемо в першу чергу себе, якщо хочемо, щоб поважали всі інші. Ми будемо сильними лише тоді, коли мільйони українців не жебракуватимуть, принижуючись по всьому світу, а коли матимуть роботу, зарплату і гідне життя для власних дітей.

Тому завдання парламенту – реалізувати цю політику. До чого вас і закликаємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

До слова запрошується лідер фракції «Народний фронт» Максим Бурбак. Будь ласка.

БУРБАК М.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одноmandatний виборчий округ №204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Доброго дня, колеги! Доброго дня, співвітчизники! Фракція «Народний фронт» заявляє про наступне. Україна веде війну з підступним, досвідченим у своєму цинізмі ворогом. Якщо ми, українці, перестанемо вірити у власні сили і здатність пройти шлях боротьби до переможного кінця, ризикуємо втратити свою державу. А історія показала: краще жити і вмерти за свою країну зі зброєю в руках, аніж померти від голодоморів у гулагах і в тотальному геноциді. Саме тому «Народний фронт» заявляє, що попри скажені атаки ми будемо зміцнювати нашу країну у війні із зовнішнім ворогом і битимемося з російською агентурою всередині країни, у тому числі і в цій сесійній залі. Лінія фронту пролягає тут. Групи Григоришина, Львовчкіна – Фірташа, колишнього міністра Захарченка, недобитки з особистого оточення Януковича, особисті друзі Путіна, які підписували з ним кабальні газові контракти, – всі перед вами.

Листування російської пропагандистки Столярової викрило жахливу картину великої маси «російських консервів та полуфабрикатів» у Верховній Раді. Водночас Росія створює кільце напруги на кордонах України.

Наша фракція пропонує наступний план дій: Верховна Рада повинна негайно прийняти відповідне рішення щодо відновлення фінансування оборонного замовлення. Станом на 1 вересня 2016 року державне оборонне замовлення та бюджет розвитку Міноборони були профінансовані лише на 20 відсотків. «Народний фронт» пропонує ухвалити нову редакцію закону, який дозволить повернути в бюджет вкрадені Януковичем кошти і внести зміни в Державний бюджет, якими передбачити розподіл півтора мільярда доларів, які заарештовані урядом Яценюка ще півтора роки тому, на одноразову виплату соціально вразливим верствам населення, освітянам та іншим працівникам бюджетної сфери. А друга половина має забезпечити роботу військових заводів.

З огляду на те, що парламент найближчим часом входить у бюджетний процес, ми наполягаємо, щоб у бюджеті 2017 року було чітко прописано фінансування Збройних Сил України на рівні не менше 5 відсотків валового внутрішнього продукту.

«Народний фронт» вважає за необхідне продовжити програму ремонту, реконструкції і будівництва доріг в Україні. У бюджеті має бути передбачено збільшення фінансування на освіту та на нове зростання зарплат військовим, прикордонникам та поліції, так, як це робив уряд Яценюка.

Парламент має невідкладно прийняти закон про НКРЕКП. Він має врегулювати сферу повноважень комісій і дати можливість її членам виконувати свої обов'язки відповідно до законодавства.

Повертаючись до останніх подій на інформаційному фронті, заявляю, що депутати нашої фракції звернулися до СБУ з вимогою розслідувати діяльність депутатів, заведених у Верховну Раду феєсбешними кураторами. У четвер ми хочемо бачити від СБУ конкретний результат боротьби з російськими агентами. Ми вимагаємо видворення за межі України російського «ляльководи» з Інтеру Шувалова.

Окрім того, «Народний фронт» вимагає інвентаризувати майно російських олігархів на території України.

Ми наполягаємо на прийнятті постанов Верховної Ради для розширення санкційного списку щодо конкретних компаній та громадян Росії.

Додайте, будь ласка, ще десять секунд.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 15 секунд, щоб завершити.

БУРБАК М.Ю. І останнє. «Народний фронт» також вимагає публічного засідання Національної ради з питань телебачення і радіомовлення з аналізом всього мовного контенту, який демонструється на телеканалах і в засобах масової інформації. Ми повинні зупинити інформаційну війну, яка ведеться проти нас на нашій...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Максиме.

До слова запрошується лідер фракції «Блок Петра Порошенка» Ігор Гринів. Будь ласка.

ГРИНІВ І.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановна головуєча! Шановні колеги! Щиро вітаю вас із 25-річчям незалежності України, яке наша держава відсвяткувала два тижні тому. Для нашої сучасної історії 24 серпня – головна, найвизначніша дата життя кожного громадянина. Двадцять п'ять років тому саме тут, в цій залі, відбулася найважливіша подія в історії нашої країни, – Верховна Рада ухвалила Акт проголошення незалежності України. І мені дуже приємно, що я був одним з тих, хто ухвалював тоді це рішення.

Але нещодавно Україна відсвяткувала ще одну знакову річницю, яка нерозривно пов'язана з історичним прагненням українського народу жити у своїй процвітаючій державі, – це 160-річчя з дня народження Івана Франка. Якщо ми вибороли незалежність на заповітах Шевченка, сьогодні ми повинні навчитися будувати європейську державу, читаючи Франка. Ми не можемо далі чекати свого з Вашингтона з новим і праведним законом. Нам не пора москалеві й ляхові служити, а пора для України жити. Каменяр Франко увійшов в українську історію як друга величина після Кобзаря. Його пророчі слова, які він написав у знаменитій поемі «Мойсей» про українську державність в ті часи, коли наш народ лише мріяв про неї, донині залишаються актуальними. Для нас вони мають стати живим прикладом віри і надихати нас на важку працю. Наш святий обов'язок – збудувати в пустелі квітучу державу, поразки перетворити на перемоги, а нині зневірений люд зробити повноцінним, щасливим членом європейського співтовариства. Більше поту, менше крові. Економічно розвинуту, сильну і процвітаючу європейську країну яскравими виступами не збудуєш. Навпаки, постійні обіцянки манни небесної породжують лише повну зневіру в суспільстві. Це прямий шлях до втрати незалежності й державності.

Я звертаюся до колег по парламенту, принаймні до тих, які щиро сповідують, а не лише на словах декларують демократичні цінності, європейський розвиток України. У нас немає часу для політичної боротьби і нарощування власних рейтингів. Наша спільна відповідальність перед українським народом – вже зараз закласти підвалини економічного зростання. Українські громадяни хочуть свободи і прогнозованої перспективи. І тут знову хочу навести слова Івана Франка,

які найкраще характеризують нинішній історичний етап в Україні: «Я переконаний, що економічний стан народу – се головна підстава цілого його життя, розвою і поступу. Коли стан економічний плохий, то говорити про поступ, науку – пуста балаканина. Такий стан економічний не є вічний і незмінний. Він постав з бігом історичного розвитку, і так само мусить упасти, зробити місце другому, досконалішому, справедливішому, більше людському».

Без жодного перебільшення, сьогодні доля України в наших руках, місія парламенту в кожній демократичній країні світу – знімати...

ГОЛОВУЮЧА. Дайте, будь ласка, завершити.

ГРИНІВ І.О. Ми зобов'язані консолідувати націю, формувати основи і засади економічного зростання.

І знову Франко: «Пісня і праця – великі дві сили! Їм я до скону бажаю служити».

Співати ми навчилися, навіть тут, з трибуни, залишилось навчитись працювати для України.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, пане Ігоре.

До слова запрошується лідер фракції «Опозиційний блок» Юрій Бойко. Будь ласка.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановна пані головуюча! Шановні народні депутати! Нова сесія починається в період, коли в нашому суспільстві ще більше загострилися економічні, політичні та соціальні проблеми. Результатом роботи двох останніх урядів, призначених парламентською більшістю, стало падіння промисловості, втрата зовнішніх ринків, зниження рівня життя людей. В країні створюються умови для соціально-економічної катастрофи.

Суттєво втрачені позиції України на зовнішньополітичній арені. Жодна з ініціатив влади не досягла своєї мети. Заблоковано виконання асоціації з Євросоюзом, втрачені ринки збуту продукції, незрозуміла

ситуація з наданням безвізового режиму, немає кредитів у МВФ. Все це провали на зовнішньополітичному рівні.

Всередині країни правоохоронні органи не в змозі впоратись з криміногенною ситуацією і забезпечити безпеку громадян. Ми бачимо неефективність реформ поліції, а також резонансні злочини, вчинені або за участі поліцейських, або за їх повної бездіяльності. Досі ніхто не поніс відповідальності за загибель чотирьох нацгвардійців 31 серпня від вибуху гранати під Верховною Радою. Блокується проведення розслідування щодо подій в одеському Будинку профспілок 2 травня 2014 року. Така ж сама трагедія, якби не професіоналізм пожежників, могла статись в цю неділю 4 вересня під час зухвалого нападу та підпалу телеканалу «Інтер». Багато в чому всі ці провали пояснюються відсутністю контролю влади з боку опозиції.

У відповідь на критику влади здійснюється тиск на опозиційних депутатів, щоб залякати та знищити іншу точку зору. Все це заважає виконанню основної функції парламенту – законодавчого забезпечення державного розвитку, контролю за діями влади та подолання кризових явищ в економіці.

Ми вважаємо, що Верховна Рада повинна зосередитись на пріоритетних питаннях, які дійсно хвилюють суспільство. В першу чергу, це примирення на сході, підтримка реального сектору економіки, соціальний захист, робочі місця, зниження драконівських тарифів. Парламент повинен законодавчо забезпечити ці процеси. Інакше Верховна Рада повинна визнати себе недієздатною та саморозпуститися.

Дякую за увагу (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, ще дві фракції не встигли записатися на виступ.

Я так розумію, що від «Самопоміч» виступатиме лідер Олег Березюк. Будь ласка, до слова вас.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Вельмишановні колеги депутати! Вельмишановна пані головуюча! Вельмишановні пані й панове! Президент сьогодні наголосив на трьох стовпах розвитку держави: мир, безпека, реформи. Це, справді, стовпи будь-якого

якісного процесу, комерційного чи некомерційного. Але для розбудови якісного державного управління і держави потрібна ще одна складова, яка є як і джерелом, так і метою, – довіра людей. Немає довіри людей – немає держави. Сьогодні наша діяльність має бути спрямована на те, щоб цю довіру шукати там, серед людей.

Що робити? Справді, безпека – номер один. Сьогодні парламент має задачу і функцію створити цивільний контроль за використанням коштів в оборонній галузі для того, щоб не з'являлося стіни, яка не існує, і щоб ми не думали, була вона чи ні. Учень 11 класу минулого року на ті самі гроші розрахував і побудував – і ми передамо це в уряд – стіну, яка в сто разів краща за існуючу.

Наступне, корупція. Поки в цьому залі сидітимуть корупціонери, і до них не будуть застосовуватися органи правопорядку, і мала риба буде ловитися, а велика плавати із задоволенням, довіри не буде. Поки електронна декларація не вступить в повну міру у свою функцію, довіри не буде. Електронна декларація і антикорупційний суд – конкретна задача парламенту на цей період.

Сьогодні Президент порівняв, поговорив у пасаж репресії і боротьби з корупцією. Сьогодні під катком боротьби з корупцією справді є люди, які борються з корупцією в тому числі. Серед них і добробати, і ті, які справді якісно працюють для країни і заважають корупціонерам, які в тому числі сидять в цьому залі.

Довіра буде тоді, коли будуть вчителі, яких фізично бракує, особливо в селах, а ми скорочуємо витрати на освіту. Коли немає грошей і немає протиправцевої сиворотки, хворіють діти, а ми не можемо в цьому залі прийняти закон, який полегшить діяльність лікарів – про автономну діяльність лікарських закладів і перетворить лікарів не просто з корупціонерів, які беруть 100 доларів за операцію, тому що немає за що жити, а на нормальних людей, які дають послуги і за це отримують винагороду, то довіри не буде.

Мир, безпека, реформи, які мають...

ГОЛОВУЮЧА. Дайте, будь ласка, можливість завершити.

БЕРЕЗІЮК О.Р. Має стати довіра людей до держави, яка створює умови для їхнього якісного життя, розвитку, безпеки, виховання дітей. Це наша основна задача.

І останнє. Ніяких виборів, тяжка праця і закон України про вибори на пропорційній основі з відкритими списками, це основа основ.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

До слова запрошується лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні громадяни України! Шановні колеги! Насправді сьогодні перший день нової сесії. У нас парламентсько-президентська республіка. Президент проголосив промову, Голова Верховної Ради проголосив промову. Після того вони всі разом: Президент, Прем'єр-міністр, уряд, вся влада, яка сиділа зліва, Голова Верховної Ради – піднялися і кудись в розпал сесії пішли всі разом. Я думаю, що вони зараз у сусідній кімнаті відпочинку піднімають келих за початок нової сесії.

Але водночас голови фракцій, які представляють сьогодні парламентську республіку, які говорять про ключові речі життя країни, вони «глаголять» практично в пустому залі з пустими трибунами. І навіть наш керівник, Голова Верховної Ради, десь там «тусує».

Дорогі друзі! Так, парламентсько-президентська форма правління не функціонує. Крім того, за ними одразу ж чергою пішла чверть депутатів у Верховній Раді. А ще чверть повернулись спиною до трибуни і, можливо, обмінюються новинами про те, як добре провели літо.

Дорогі друзі! Перше, з чого мусила би розпочатися робота Верховної Ради і нова сесія, це стратегічна зустріч Президента країни, уряду, Прем'єра, голів фракцій, голів комітетів для того, щоб визначити, що ми робимо в країні, яка валиться економічно і соціально. Які наші першочергові кроки? Як ми будемо приймати бюджетну резолюцію? А це концентрована політика на наступний рік.

Більше того, немає в порядку денному взагалі затвердження бюджетної резолюції, яка ще три з половиною місяці тому мусила би бути прийнята і яка насправді подана туди, коли ви пішли всі у відпустку, і є продовженням стратегії бідності країни.

Я уважно послухала виступ Президента і всіх, хто виступав, в тому числі Голови Верховної Ради. Я згадала радянські часи. Коли, чим гірша була соціально-економічна трагедія в Радянському Союзі, тим довше були промови. І про одного з лідерів навіть казали таку фразу, що «брови черные густые, речи длинные пустые».

Дорогі друзі! Або ми управляємо країною, або довгі й пусті промови. У промовах я не почула жодного слова про те, що втричі знижений рівень реального життя...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, дайте завершити.

ТИМОШЕНКО Ю.В. За результатами 2015 року Центральне розвідувальне управління Сполучених Штатів Америки оприлюднило дані про те, що Україна друга після країни Лесото за рівнем смертності. Лесото, де продовження життя 36 років і 30 відсотків людей хворих на СНІД.

Я закликаю повернутися до стратегічного, ефективного, якісного управління країною і припинити той абсурд, який відбувається сьогодні на рівні всіх гілок влади; починати працювати як парламентсько-президентська форма правління, а не як зграя корупціонерів, які проводять свої інтереси. Я закликаю поміняти стратегію і ставлення до країни (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, відповідно до Регламенту оголошується перерва на 30 хвилин. Прошу всіх зібратися о 12.50 для продовження роботи.

Дякую.

(Після перерви)

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Час, відведений Регламентом для перерви, завершений, і я прошу всіх народних депутатів заходити в сесійний зал для продовження нашої роботи.

Будь ласка, прошу заходити, займати місця. Згідно із порядком денним зараз у нас питання про надання згоди на затримання та арешт судді. Резонансне, важливе питання і для суспільства, і для Верховної Ради України. Тому прошу від усіх вас відповідальності й дисципліни.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного. Це питання про надання згоди на затримання та арешт судді.

Хочу вам нагадати, що до Верховної Ради України надійшло подання Голови Верховного Суду України Ярослава Михайловича Романюка про надання згоди на затримання та арешт судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса Миколи Олексійовича. Верховна Рада України у питанні боротьби з корупцією завжди займала і займає тверду і жорстку державницьку позицію, і саме тому ми повинні власне з цього питання розпочати роботу п'ятої сесії Верховної Ради України.

Це питання включається до порядку денного позачергово, без голосування, так як відповідно до статей 4 і 20 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» його розгляд є виключним правом Верховної Ради та передбачений Конституцією України. Відповідно до вимог закону України Комітет з питань правової політики та правосуддя на своєму засіданні за участю Голови Верховного Суду України розглянув подання про надання згоди на затримання та арешт судді Дніпровського районного суду Миколи Чауса. Висновок комітету та зазначене подання Голови Верховного Суду України вам роздано.

Хочу наголосити, що Верховна Рада України пройшла всі процедурні етапи згідно з чинним законодавством, і в даному аспекті ми розглядаємо це питання виключно в той час, який передбачений і коли завершені усі процедури.

З вашого дозволу, я хочу запросити до слова Голову Верховного Суду України Ярослава Михайловича Романюка для відповідей на запитання представників депутатських фракцій та груп і народних депутатів України.

Ярославе Михайловичу, ви маєте 10 хвилин. Скільки захочете, використайте на виступ, але, щоб депутати, які захочуть, могли поставити вам запитання. Будь ласка.

Дякую вам.

Колеги, прошу увагу і тишу в залі.

РОМАНЮК Я.М., Голова Верховного Суду України. Шановні народні депутати! Заступник Генерального прокурора України – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Назар Холодницький надіслав до Верховного Суду України подання, в якому порушив питання про необхідність отримання згоди Верховної Ради України на затримання та арешт судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса Миколи Олексійовича. У поданні зазначено, що суддя Чаус підозрюється в тому, що тривалий час вимагав, а 9 серпня 2016 року отримав хабар у розмірі 150 тисяч доларів Сполучених Штатів Америки за постановлення судового рішення в кримінальній справі – вироку, за яким підсудній особі призначено міру покарання, яка не пов'язана із позбавленням волі.

У поданні також зазначено, на підставі яких доказів у справі ґрунтується така підозра. Маються на увазі покази свідків, які пояснили, що на вимогу судді Чауса передали йому кошти, попередньо отримані від працівників правоохоронних органів. Це протоколи вилучення, огляду та ідентифікації коштів, відповідно до яких частина цих коштів вилучена з транспортного засобу, автомобіля, яким користувався суддя Чаус, а інша частина на земельній ділянці, де суддя Чаус приховав ці кошти, а також матеріали негласних слідчих дій, зокрема матеріали відеоспостереження та інформація, яку вдалося отримати із джерел інформації, також це підтверджується й іншими доказами.

Зважаючи на це, а також на те, що суддя Чаус на виклики до Національного антикорупційного бюро України для проведення з ним необхідних у такому разі слідчих дій не з'являється, за місцем проживання і за місцем роботи його немає, члени сім'ї і співробітники, колеги по роботі не можуть вказати, де він знаходиться, пояснюючи, що їм про це невідомо, контактні телефони судді Чауса відключені, є підстави вважати, що, залишаючись на волі, він може скритися від слідства і суду. За таких обставин я прийняв рішення підтримати це подання і вніс його на ваш розгляд, шановні народні депутати України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ярославе Михайловичу, дякую вам за виступ.

У нас залишається вісім хвилин на запитання і відповіді, і я прошу представників депутатських фракцій та груп, народних депутатів України провести запис на запитання до Голови Верховного Суду України. Будь ласка.

Ленський Олексій Олексійович, Радикальна партія. Будь ласка.

ЛЕНСЬКИЙ О.О., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Прошу передати слово Лозовому Андрію.

ЛОЗОВОЙ А.С., *секретар Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Радикальна партія Ляшка. Шановний Ярославе Михайловичу! Яка ваша думка, як нам на майбутнє вийти з цієї ситуації, яка сьогодні відбувається? Треба віддати належне, що за вашої підтримки відбувається акт справедливості щодо цього негідника – судді Чауса. Але Чауса немає, він в анексованому Росією Криму. Як нам вийти з цієї ситуації на майбутнє? Можливо, треба внести певні законодавчі зміни, щоб не дати їм тікати, коли їм в одне місце «жарений петух клюнул»? Дякую.

РОМАНЮК Я.М. Шановні народні депутати! Власне, за вашої підтримки, завдяки вам, 2 червня прийнято Закон «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя», який обмежує суддівський імунітет. І після 30 вересня у разі вчинення аналогічних вчинків суддями вони будуть позбавлені імунітету. Імунітет стосуватиметься лише їх функціональних обов'язків – здійснення правосуддя. Оскільки отримання хабара є загальнокримінальним злочином, у разі, якщо якийсь суддя дозволить собі таке, ніякої згоди не буде потрібно, а органи досудового слідства в праві будуть вирішувати питання без чийсь згоди щодо затримання та арешту судді шляхом внесення відповідного подання безпосередньо до суду. Сподіваюсь, що в такому разі це буде робитися оперативно і не даватиме можливості суддям,

які вдаватимуться до таких негідних вчинків, уникати відповідальності за скоєння.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Логвинський Георгій Володимирович, «Народний фронт». Будь ласка.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Фракція «Народний фронт». Шановний Ярославе Михайловичу! Ми завжди підтримували будь-які ініціативи щодо притягнення до відповідальності за будь-які злочини. І, безумовно, це стосується і корупційних злочинів. Це хвороба, яка повинна бути вилікувана в нашій державі.

Між тим, хотів би вас запитати. В даному випадку йдеться про системне порушення, і безпосередньо стосовно пана Чауса. Чи не вбачаєте ви, що у зв'язку з тим, що може статися порушення регламенту чи інших нормативно-правових актів, він може отримати позитивне рішення в суді у зв'язку з порушенням саме на стадії слідства або порушеннями, в результаті яких щось було надано чи здобуто відповідним шляхом? Прошу вас дати вашу правову оцінку щодо матеріалів, які знаходяться у вашому провадженні, та гарантування притягнення до відповідальності осіб за скоєння злочинів.

Дякую.

РОМАНЮК Я.М. Шановні народні депутати України! Мої повноваження як Голови Верховного Суду України в процедурі надання згоди на затримання та арешт судді не передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України, що свідчить про те, що я не є процесуальною фігурою, не маю доступу до матеріалів кримінальної справи, не маю права вдаватися в оцінку і переоцінку зібраних у справі доказів, перевірки правильності кваліфікації, дій конкретного судді. Мої повноваження чітко викладені в Законі «Про Регламент Верховної Ради України».

Суворо дотримуючись вимог цього Регламенту, відповідно до якого подання повинно бути мотивованим – воно є мотивованим,

повинно містити факти – воно містить факт, зазначено факт отримання суддею хабара, докази, на яких ґрунтуються такі факти, зазначено, на підставі яких доказів такі факти ґрунтуються, я дійшов до висновку про наявність підстав підтримання такого подання. Вдаватися в оцінку того і прогнозувати, як у подальшому можуть розгортатися події в разі внесення прокурором подання до суду про затримання та арешт, я не маю права і не можу, оскільки це може бути розцінено як якийсь сигнал для суду, який розглядатиме таке подання, щодо того, як йому правильно поступити в цій ситуації. Суд поступить незалежно, об'єктивно і справедливо, я в цьому переконаний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бабак Альона Валеріївна, «Самопоміч». Будь ласка.

БАБАК А.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово Єгору Соболеву.

СОБОЛЄВ Є.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Ваша честь, чи могли би ви просвітити нас: чи розглядалася Вищою радою юстиції діяльність Чауса ще до того, як антикорупційне бюро з антикорупційною прокуратурою провели це розслідування?

І друге пов'язане із цим запитання: в матеріалах, які надані антикорупційним прокурором Назаром Холодницьким, згадується, що Чаус говорив людині, від якої він вимагав хабара, що йому треба поділитися з головою Дніпровського суду. Відповідно, чи доведена ця інформація до Вищої ради юстиції? Які дії вживаються у зв'язку з цим?

РОМАНЮК Я.М. Шановний народний депутате! Щодо розгляду питання відповідальності судді Чауса, воно було предметом розгляду Вищою радою юстиції, це стосувалося ухвалення рішень щодо справ Антимайдану. Вищою радою юстиції прийнято відповідне

рішення, відмовлено у внесенні подання про звільнення і кваліфіковано це як дисциплінарне правопорушення, а не порушення присяги судді.

Що стосується відношення до цього випадку голови Дніпровського районного суду, я не готовий відповісти на це запитання. Можливо, зможе пролити ясність присутній тут заступник Генерального прокурора Назар Холодницький. Я на сьогодні не володію інформацією, чи є це питання в матеріалах Вищої ради юстиції, чи поставлено воно до порядку денного Вищої ради юстиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І останнє запитання. Рибак Іван Петрович, «Блок Петра Порошенка». Будь ласка.

РИБАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ №202, Чернівецька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний Ярославе Михайловичу! Ми, звісно, підтримаємо ваше подання. Але відкрийте нам, будь ласка, очі на попередні ваші подання, на те, щодо чого ми вже давали згоду. Зокрема, ми давали згоду на затримання та арешт одеського судді, так званого стрілка пана Бурана, суддів Печерського райсуду Кицюка, Царевич і Вовка. Яка їхня доля, і чи ті голосування і наша підтримка ваших подань мають якийсь результат?

Дякую.

РОМАНЮК Я.М. Верховна Рада України вирішує питання про надання згоди на затримання та арешт. Якщо органи досудового слідства, Генеральна прокуратура вбачають потребу в тому, щоби ініціювати питання про затримання та арешт судді, вони це роблять. Так було у випадках із суддями Царевич, Кицюком, Вовком і з суддею Чаусом. Розглянувши такі подання, суд по поданнях щодо суддів Царевич, Кицюка і Вовка відмовив у задоволенні такого подання про затримання та арешт, і було застосовано іншу міру запобіжного заходу. Хочу звернути вашу увагу на те, що жоден з цих суддів не скрився від слідства і суду, вони перебувають зараз під слідством.

А що стосується судді Чауса, то таке подання судом було задоволено: він заарештований. На сьогодні продовжено його тримання під вартою, і матеріали справи готуються для передачі до суду для вирішення по суті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже вам, Ярославе Михайловичу, за доповідь і за відповіді на запитання.

Шановні колеги! Повідомляю, що суддя Дніпровського районного суду Микола Чаус був заздалегідь запрошений на засідання комітету та на пленарне засідання Верховної Ради. Але ні на комітет, ні на пленарне засідання Верховної Ради не з'явився. Ми поступили згідно зі всіма нормами Регламенту, але згідно із законом ми маємо право розглядати це рішення за його відсутності, якщо він не з'явився.

Шановні колеги, я хочу надати слово для оголошення висновку комітету голові Комітету з питань правової політики та правосуддя Князевичу Руслану Петровичу. Будь ласка, пане Руслане.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую, шановний пане Голово.

Шановні колеги! Мушу вам сказати, що після прийняття відповідних змін до Конституції і нової редакції Закону «Про судоустрій і статус суддів» здавалося, що подібні факти не можуть вже трапитися в Україні, адже саме те конституційне законодавство, яке було змінено нещодавно в стінах парламенту, мало бути тим щепленням, яке унеможливило б аналогічний розвиток подій. Але, на жаль, це не для всіх стало пересторогою, і сьогодні ми маємо прикрий факт. Дуже сподіваюся, що це вже останній факт, бо ви знаєте, що буквально через два тижні парламент втрачає право на розгляд подібних прецедентів і таким правом буде наділена Вища рада юстиції лише в тому випадку, коли мова йтиме про функціональний імунітет. Тобто в разі, якщо будуть підстави сумніватися в правосудності рішення судів. Якщо траплятиметься щось на кшталт того, що трапилося з суддею Чаусом, коли є всі ознаки взяття хабара посадовою особою, то вже відповідно не треба буде очікувати на будь-який дозвіл, а правоохоронні органи, уповноважені на те державою, можуть на місці злочину

затримувати і доставляти в суд для визначення міри запобіжного заходу в будь-якому суді України.

Але це йдеться про перспективи, сьогодні ж ми маємо картину, яку щойно в загальних рисах окреслив Голова Верховного Суду. Я тільки заради протоколу мушу зазначити, що, справді, ми заздалегідь від імені комітету повідомили про розгляд цього питання на сесії парламенту не лише суддю Чауса, а й Голову Верховного Суду, і Генеральну прокуратуру, і від імені Генеральної прокуратури сьогодні участь в засіданні бере також заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Назар Іванович Холодницький. Відповідно до Регламенту Верховної Ради України в разі, якщо він вважає за доцільне доповнити Голову Верховного Суду чи голову комітету щодо обставин справи, він може скористатися таким своїм правом.

Що стосується судді Чауса, то ні на наше запрошення щодо участі в роботі комітету, ні на сьогоднішнє засідання він, на жаль, не з'явився, але це не означає, що йому невідомо про те, що на засіданні комітету відбувався розгляд цього питання, і відбуватиметься сьогодні в сесійній залі. Найкращим доказом цього є те, що сьогодні на засіданні комітету був присутній адвокат пана Чауса, який за дорученням представляв його позицію під час розгляду питання на засіданні Комітету з питань правової політики та правосуддя.

Тепер дещо формально про той висновок комітету, який передбачено статтею 220 Регламенту, ми зробили сьогодні за дорученням Голови Верховної Ради. До Верховної Ради 16 серпня надійшло відповідне подання Генеральної прокуратури, яке підтримане і внесене Головою Верховного Суду України, про надання згоди на затримання та арешт судді Дніпровського суду міста Києва Чауса Микола Олексійовича. Відповідно 17 числа таке подання було надіслане до Комітету з питань правової політики та правосуддя, який відповідно до предмета відання комітету уповноважений на те, щоб давати попередній висновок щодо розгляду цього питання на засіданні комітету.

Наше повноваження відповідно до статті 220 Регламенту полягає в тому, щоби чітко відслідкувати дотримання процедури розгляду цього питання в стінах парламенту. Тому мушу констатувати, що сьогодні на засіданні комітету ми чітко встановили, що Голова Верховного Суду звернувся з відповідним поданням до Верховної Ради України, а отже, це є належний суб'єкт звернення до Верховної

Ради України під час розгляду питань щодо надання згоди на затримання, взяття під варту та арешт судді. Відповідно до нього звернувся заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, який теж є належним суб'єктом звернення до Голови Верховного Суду. Таким чином, формально вся правова процедура проходження подання до Верховної Ради чітко дотримана. Сьогодні в засіданні комітету брали участь і Голова Верховного Суду, і заступник Генерального прокурора, які так само, як і адвокат пана Чауса, могли представити позицію, обставини щодо справи і відповіли на запитання членів комітету, які їх цікавили.

У результаті обговорення комітет одноголосно, зазначаю, всі представники всіх фракцій та груп і позафракційні підтримали зазначене подання Генеральної прокуратури, яке було підтримане і внесене Головою Верховного Суду, і рекомендують Верховній Раді, розглянувши відповідні матеріали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, додайте 1 хвилину.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. ...вирішив визнати таким, що відповідає вимогам частини першої статті 220 Регламенту Верховної Ради України та може бути підтримане, подання Генеральної прокуратури, підтримане і внесене Головою Верховного Суду України, про надання згоди на затримання та обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса Миколи Олексійовича.

Пане Голово, принагідно зазначаю, що мова йде про розгляд двох проектів постанов, які є у народних депутатів, а саме: про надання згоди на затримання та щодо надання згоди на арешт судді Чауса. У такому порядку прошу провести розгляд цього питання і проголосувати в сесійній залі. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Хочу зазначити, що комітет прийняв рішення у передбачений законом термін, і зараз ми маємо змогу обговорити це рішення комітету.

Шановні колеги, переходимо до обговорення. Хочу нагадати, що під час обговорення цього питання вкрай важливе дотримання всієї

процедури, тому ми його маємо розглядати за повною процедурою. У нас буде визначено виступи від фракцій і груп – до 16 хвилин, від кожної фракції – по 2 хвилини, а також окремо до 4 хвилин – для народних депутатів, щоб позафракційні депутати теж могли взяти участь в обговоренні. Отже, спочатку я прошу вас записатися на виступи від фракцій і груп.

Колеги, прошу провести запис.

Андрій Лозовой, Радикальна партія. Дві хвилини. Будь ласка.

ЛОЗОВОЙ А.С. Радикальна партія Ляшка. Я сподіваюсь, що зайве закликати цей зал підтримати подання на арешт судді Миколи Чауса. Дуже рекомендував би колегам почитати проект постанови, там є всі матеріали. Агата Крісті так не писала, як пише наша Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Тут у мінімальних деталях розписано те, що суддя Чаус винен, до дрібниць, розписано те, як і за яких обставин він брав хабарі. Як на мене, я не знаю жодної людини, яка, прочитавши 16 серпня новину про те, що суддю Чауса зловили на хабарі (як анекдот з грошима в скляних банках, які він закопував), у цьому засумнівалася. Бо всі знають ціну Чаусу і взагалі усім суддям.

І, мабуть, найбільша наша помилка після Революції Гідності, що тоді ми хоча б з десятків суддів, таких як Чаус, Бурбела, Карабань, Літвінова, Дев'ятко, не повісили на Хрещатику. Тому що як у нас вершилося кривосуддя, так вершиться і далі.

Той же Чаус ще до того, як був зловлений на хабарі, прославився участю у політичних репресіях, зокрема відвертим знущанням над Геннадієм Корбаном. Тут присутні народні депутати, які зі мною були в судах. Прославився Чаус тим, що знімав арешти з рахунків Юрія Іванющенка (Юри Єнакієвського). Я на тих судах попереджав і попереджаю всіх цих покидьків у суддівських мантиях, таких як Чаус: будете сидіти всі. Він поки що втік до Криму, але все одно буде в Україні нормальна влада, і доберемося до всіх.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Семенченко Семен Ігорович від фракції «Самопоміч». Будь ласка.

СЕМЕНЧЕНКО С.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Прошу передати слово Єгору Соболеву.

СОБОЛЄВ Є.В. «Самопоміч», безумовно, проголосує за надання згоди на арешт судді Чауса. Я прошу всіх звернути увагу на те, що сказав Голова Верховного Суду. Чауса насправді розглядали на Вищій раді юстиції і після Євромайдану, тому що він відправляв євромайданівців за ґрати. Попри те, що існує спеціальне законодавство проти таких суддів, його залишили на роботі.

І до Євромайдану, і після Євромайдану цей суддя використовувався для репресій в обмін на своє право брати по 150 тисяч з людей, яких він звільняв з-під варті або виправдовував. Як на мене, це привід знову сказати слова подяки антикорупційному прокурору, антикорупційному бюро за те, що вони почали рвати кругову поруку.

Але так само є привід задуматися про масштаби цієї кругової поруки. Таких, як Чаус, залишених після Євромайдану для нових репресій, для нового покривання корупції, дуже багато. Найближчими днями в парламенті може розглядатися надання згоди не на арешт, а на довічне безстрокове призначення суддів, які п'ять років попрацювали за часів Януковича. І хоча серед них, безумовно, є люди, які з честю носять мантию судді, ми дуже просимо всіх колег по парламенту максимально прискіпливо підійти до вивчення кожної кандидатури і не брати гріх на душу, не множити «чаусів».

Сьогоднішнє голосування – для нас привід задуматися про нашу відповідальність за таких суддів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кужель Олександра Володимирівна, «Батьківщина». Будь ласка.

КУЖЕЛЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Сергію Соболеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергію.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Якщо почитати подання заступника Генерального прокурора, то можна писати романи. Бо всі матеріали, які тут викладені, форма їх подачі, переховування, явки, телефони, зміна телефонів, збільшення ставок, в яких треба було врахувати, як виявляється, і ті кошти, які треба передавати голові суду... І мене, до речі, дивує, що цей епізод не виділений як окремий. Далі, зростання ставок по мірі того, як наближається судове засідання. Тобто просто такий собі детектив, де Конан Дойл відпочиває. Але тут головне, можливо, не це. А давайте подивимось, навіть без змін до Конституції, що може сьогоднішня наша правоохоронна система стосовно суддівського корпусу.

Я хотів би нагадати, що обмеження, які є в Конституції, діяли до моменту, поки ми не проголосували ці зміни і не полегшили ще цю ситуацію. Це були обмеження двох лише речей – арешт і остаточний вердикт суду, який дозволяє кримінальну відповідальність. Все інше дозволено, а саме: всі засоби оперативно-розшукової діяльності, стеження, відслідковування інформації, будь-які речі, які дозволяють робити все що завгодно, крім арешту. Чи було це використано? На мій погляд, це ціла система, яка дозволяє через справу Чауса (а те, що наша фракція буде голосувати за це, – без сумніву) сьогодні винести вердикт всій системі. Бо, вибачте, ми не можемо мати відповідальність лише для Чауса і не мати такої самої відповідальності стосовно інших осіб, які покривають тотальну корупційну систему держави. Саме тому я вважаю, що для нас цей приклад є найважливішим прикладом того, що боротьба з корупцією – це не лише боротьба з суддею Чаусом, а це боротьба з тотальною системою корупції, коли «чауси» – це лише гвинтики в цій системі, які дозволяють творити те, що є. Тому, без сумнівів, ми голосуватимемо, але висновки, які ми робимо з цього, є набагато важливішими.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Величкович Микола Романович передає слово Ігорю Лапіну, «Народний фронт». Будь ласка, пане Ігорю.

ЛАПІН І.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ №22, Волинська область, політична партія «Народний фронт»). Слава Україні! Безумовно, фракція «Народний фронт» одностайно підтримуватиме дане рішення парламенту, і таких негідників, як Чаус треба множити на нуль щодня, щогодини і щохвилини.

Але я хочу звернути увагу шановного антикорупційного прокурора на той факт, що у нас є проблеми. Хочу звернути увагу шановного Голови Верховного Суду, до яких я звертаюся з трибуни Верховної Ради.

Шановні колеги! Шановний Голово Верховного Суду і наші гості в парламенті! Я до вас звертаюся. Ви, будь ласка, зверніть увагу. Ви закладаєте невеличку міну за такої дії. Я вам поясню. Сьогодні на засіданні комітету ви розповідали, що суддя Чаус, можливо, є в Криму, а значить Крим – це Україна, і це є перешкода, щоб оголосити його в міжнародний розшук. Як на мене, він не в Криму, а в Росії, у свого патрона Юрія Іванющенка або десь там біля них. Тому я не думаю, що це буде перешкодою оголосити його в міжнародний розшук у тому числі.

Тому я закликаю, шановні колеги, ми мусимо побороти цю систему, яка сама себе рятує. Ми мусимо зламати оцю тотальну кругову поруку в судовій системі. Я цілком підтримую Єгора Соболева, який щойно про це казав. Але запам'ятайте, відсутність системи правосуддя породжує самосуди. Якщо ми не очистимо систему правосуддя, ми не будемо мати нічого. Ми матимемо невдоволених людей, які, я наголошую, виходили на Майдан не за куском хліба, а за відсутності справедливості.

Тому я закликаю вас узяти участь в голосуванні, полишити свої особисті справи і проголосувати за відставку даного судді і за очищення нашої системи.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Ар'єв Володимир Ігорович, «Блок Петра Порошенка». Будь ласка, пане Володимире.

АР'ЄВ В.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (одномандатний виборчий округ №218, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! «Блок Петра Порошенка» однозначно підтримуватиме цей проект постанови. Шкода, що ми не можемо сьогодні заслухати, як з відомої інтермедії, представника транспортного цеху, зокрема суддю Чауса, цього «трилітрового суддю», як його називають в народі.

Дуже хотілося би, щоб ці речі далі не повторювалися, що ми фактично вже заочно приймаємо ці рішення. Чи винні в цьому правоохоронні органи? Чи винна в цьому Верховна Рада? Давайте подивимося, були звинувачення щодо того, що Онищенко дали утекти, зараз можна так само звинувачувати Холодницького, що Чаусу дав утекти. Але ж ми самі розуміємо, що питання не в цьому. А в тому, що нам трішки страшно тут дати 300 голосів за зняття депутатської недоторканності. У кожного своя мотивація щодо небажання знімати депутатську недоторканність. Тому Онищенко і тікає, і не можна його за законом, за Конституцією затримати через те, що він тоді через порушення процедури в Європейському Суді з прав людини фактично закриває повністю проти себе справу.

Але уникнути цього ми можемо. Є законопроект №5038, який обмежує права народних депутатів на виїзд за кордон, якщо проти них порушено кримінальне провадження. І давайте в четвер вранці зберемося, проголосуємо за цей законопроект, і щоб кожен із народних депутатів, проти якого існує певна підозра, зміг відповісти на всі питання слідства.

А щодо суддів ми зробили цей крок, і з 30 вересня, коли вступають в силу зміни до Конституції, уже судді «чауси» не зможуть тікати з місця злочину. Нам треба просто підготувати наші правоохоронні органи, щоб вони ловили цих «трилітрових суддів».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, всі бажаючі фракції і групи виступили? Можемо переходити до виступів народних депутатів? Дякую. Можемо.

Отже, я прошу записатись на виступи від народних депутатів, а в даному випадку йдеться про позафракційних народних депутатів, щоб вони могли позначити свою позицію, дається 4 хвилини. Прошу провести запис.

Іван Вінник. Наступний – Ілленко. Два виступи, будь ласка.

Іван Юрійович. Будь ласка.

ВІННИК І.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ №184, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Знаєте, от я спостерігаю за процедурним питанням – зняття недоторканності з судді Чауса. Треба зазначити, що таке доволі просте питання, яке зрозуміло всій Україні, адже суддя Чаус в розумінні українців є злочинець, сьогодні займає у нас так багато часу.

Фактично, після виступу Президента ми мали щонайменше три години попрацювати до 14 години і розглянути ще купу законопроектів, але ми зараз вирішуємо процедурне питання. У нас не вирішене питання фінансування армії. Так, Президент говорив сьогодні про спецконфіскацію, ми, безумовно, разом з Міністерством юстиції сьогодні опрацюємо будь-які альтернативні варіанти, які дозволять нам дієво стягнути гроші, вкрадені в Україні Януковичем і його оточенням, та повернути на фінансування безпекового сектору.

Але, напевно, навіть якщо ми приймемо відповідний проект у жовтні, в листопаді, або навіть у грудні, це не вирішить питання фінансування сектору безпеки в поточному році, тому що нам не вистачає 4,5 мільярда на грошове забезпечення військових ЗСУ, які сьогодні за контрактом служать і захищають Україну. Нам не вистачає 600 мільйонів на фінансування прикордонної служби, нам, врешті-решт, не вистачає 2,5 мільярда на фінансування навіть правоохоронної діяльності. Це ті питання, які Верховна Рада має вирішувати терміново. Адже в листопаді і в грудні ми можемо опинитися в ситуації, коли наші безпекові, правоохоронні військові підрозділи не отримують ніякої заробітної плати. От тоді, дійсно, буде дуже серйозна безпекова ситуація в країні.

Ви знаєте, абсурдно виглядають підприємства оборонного сектору, які стоять під час війни, а ми витрачаємо три години для того, щоб зняти недоторканність зі звичайного дрібного українського судді-хабарника. Давайте щось прискорювати! Я звертаюсь офіційно до Голови Верховної Ради: може, давайте якось скоротимо цю дурнувату процедуру? Проголосували, починаємо працювати далі. У нас війна в країні!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тільки нагадаю, коли ми одного разу змінювали процедуру, потім було рішення Верховного Суду про скасування рішення Верховної Ради України. Тому, закликаючи до чогось, треба розуміти наслідки подібного рішення. Ми не маємо дати шанс жодному корупціонеру для того, щоб він міг оскаржити рішення Верховної Ради в суді.

Заключний виступ – Юрій Левченко. Прошу ввімкнути мікрофон. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ №223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). «Свобода», виборчий округ №223, місто Київ. Знаєте, зараз під час виступів з цього приводу кілька разів лунало, що нібито вже проблема вирішена, нібито вже з жовтня все буде чудово, жодний суддя не втече, і взагалі буде чудова боротьба з корупційними суддями.

Я би просто хотів звернути увагу наших шановних громадян на те, що це відверта маніпуляція і неправда, в черговий раз вас дурять. Я хотів би зачитувати новий варіант статті 126 Конституції, який буде діяти, коли зміни до Конституції вступлять в силу. Він звучить так: «Без згоди Вищої ради правосуддя суддю не може бути затримано або утримано під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину». Відповідно лише в тому випадку, якщо суддю зловили на хабарі, саме в той момент, коли він його отримував, тільки тоді не потрібно знімати з нього недоторканність. А в усіх інших випадках він так само недоторканий, як був раніше, так і лишається. І так само щодо народних депутатів. Тут розповідають про хороший законопроект, щоб не випускати за кордон. Законопроект хороший, ми за нього, «Свобода» проголосує. Знаєте, цей законопроект нічого не вартий, бо в Конституції залишилась норма про недоторканність депутатів. І поки в Конституції ця норма, жодного заможного депутата посадити нереально, бо 95 відсотків заможних депутатів завжди встигнуть втекти, і той законопроект, на жаль, неконституційний.

Тому замість того, щоб займатися відвертими маніпуляціями, вже з першої сесії після літа починаєте знову людям брехати. Знайдіть

політичну волю і змінить Конституцію, заберіть повністю недоторканність народних депутатів, суддів і Президента, і тоді покажіть справді суспільству, що ви не хочете в країні мати кастовість, як зараз, а справді хочете мати такі ж самі права, як весь український народ.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Хочу вам нагадати, що, розуміючи, наскільки складна процедура зняття недоторканності, цією Верховною Радою України були прийняті зміни до Конституції, запропоновані Президентом України, прийнятий Закон «Про судоустрій і статус суддів», який максимально спрощує надалі з 1 жовтня процедуру зняття недоторканності. Це наше спільне рішення, і я вважаю, це був дуже великий крок уперед. Але до тих пір, поки цю процедуру не змінено... Я наголошував і наголошую, ми мали прецедент, коли, порушивши процедуру, ми мали рішення суду про скасування.

Хочу щиро привітати дії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, в цілому їхню важку, але водночас відповідальну роботу з корупцією.

Але хотів би, пане Назаре, зробити певне зауваження. Мене, як і всіх депутатів, напевно, здивувала одного літнього дня заява про те, що ми не можемо арештувати суддю Чауса через те, що немає депутатів і сесії Верховної Ради України.

Коли я передзвонив у Верховний Суд, виявилось, що навіть ще не було подання Генпрокуратури до Верховного Суду. Воно з'явилося аж через п'ять днів після того, як деякі представники прокуратури наголошували на тому, що депутати не збираються і тому немає рішення.

Ми пройшли всю процедуру, було ваше подання до Верховного Суду, було подання Верховного Суду до парламенту. У 20 днів, передбачених законом, Руслан Князевич чітко, згідно із законом прийняв рішення.

Ми не повинні намагатися один одного «підколювати» в тих моментах, намагатися знімати якийсь ажіотаж, що, мовляв, ми б його арештували, якби не Верховна Рада, якби вони були на місцях. Ми повинні діяти всі як одна команда і з повагою ставитися до єдиного законодавчого органу, до Верховної Ради України, в якій, я наголошую, в питанні боротьби з корупцією завжди займав принципову,

рішучу і послідовну позицію. Я переконаний, надалі так і буде, буде спільна діяльність і спільний фронт боротьби з корупцією.

А зараз ми можемо переходити до прийняття рішення.

Шановні колеги, я прошу зайти в сесійний зал, зайняти робочі місця. Як на мене, це голосування буде знакове, і думаю, що важливо кожному чесному народному депутату взяти участь в цьому голосуванні.

Прошу секретаріат Верховної Ради України запросити депутатів, голів фракцій у зал. За 30 секунд ми перейдемо до прийняття рішення щодо даного питання.

Хочу наголосити, що ми маємо два проекти постанов: №5070 – «Про надання згоди на затримання судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса М.О.» і №5071 – «Про надання згоди на арешт (взяття під варту) судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса М.О.». Ці два проекти постанов я поставлю на голосування у послідовності один за одним.

Колеги, будь ласка, заходимо в зал, займаємо робочі місця. Є рівень готовності та повної мобілізації в особовому складі Верховної Ради України? Переходимо до прийняття рішення, шановні колеги.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про надання згоди на затримання судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса Миколи Олексійовича» ([№5070](#)). Хто підтримує дане рішення, прошу голосувати, колеги. Голосуємо!

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до голосування наступного проекту постанови, який вже був обговорений.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про надання згоди на арешт (взяття під варту) судді Дніпровського районного суду міста Києва Чауса Миколи Олексійовича» ([№5071](#)). Хто підтримує дане рішення, прошу голосувати, колеги. Голосуємо!

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Ще раз парламент цього скликання продемонстрував, що у боротьбі з корупцією ми займаємо тверду, безкомпромісну і жорстку позицію. Вітаю колег депутатів.

Дякую ще раз прокуратурі та спеціалізованому прокурору за якісну роботу.

Дякую Голові Верховного Суду, що швидко зреагували і направили подання у Верховну Раду України.

Дякую комітету за якісну та професійну роботу і вітаю всіх з прийняттям рішення.

Дякую (*Оплески*).

Шановні колеги, щоб не відкладати, я прямо зараз підписую обидві постанови, які ми щойно прийняли, щоб вони негайно вступали в дію, щоб не було ані на мить зволікання з підписанням тих постанов. Ми закликаємо правоохоронні органи, щоб вони чимшвидше виконали свою ділянку роботи. Верховна Рада свій обов'язок виконала. Дякую вам (*Оплески*).

Шановні колеги, зараз перед нами стоїть важливе питання – це затвердження порядку денного п'ятої сесії. Але я думаю, ми встигнемо до перерви це розглянути. У мене до вас є питання і порада. Вчора під час засідання Погоджувальної ради ми це проговорювали.

Кожного року на початку сесії у зв'язку з тим, що накопичується величезна кількість законопроектів для розгляду в комітеті, у нас була традиція, що ми в середу визначали не півдня, а повний робочий день для роботи в комітетах. Звернулися ряд голів комітетів, і я ставлю це на ваш розсуд. Якщо ви бачите в тому логіку і підтримку, давайте внесемо зміну і завтра визначимо повний день. Якщо не бачите такої логіки, не приймемо.

Я, з вашого дозволу, хотів би з того приводу обмінятися думками і вийти на рішення. Якщо немає підтримки поміж голів фракцій, не будемо виходити, якщо є підтримка, давайте проговоримо.

Колеги, я хотів би, щоб з цього приводу обмінялись думками голови фракцій. Будь ласка, хто має бажання з голів фракцій з того приводу висловитись? Колеги, чи підтримується така позиція? Підтримується.

Тоді, колеги, я запропоную проголосувати, якщо є воля залу.

Отже, шановні народні депутати, у зв'язку з тим, що комітетам Верховної Ради необхідно розглянути на своїх засіданнях низку нагальних законопроектів, підготувати їх до розгляду в сесійній залі та розглянути питання планування своєї подальшої законодавчої діяльності, пропоную відповідно до частини другої статті 19 Регламенту внести зміни до календарного плану проведення п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання, де передбачити середу, 7 вересня, роботу народних депутатів повний день у комітетах.

Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 186.

Немає такої позиції залу, немає настрою працювати в комітетах. Я дуже розраховую, колеги, що завтра в такому ж складі всі сидітимуть в залі. І від завтра я буду, тут раніше пообіцяв, публікувати в газеті «Голос України» тих депутатів, які відсутні під час засідань, які інколи розповідають, де «тусується» Голова Верховної Ради, але під час ключових оборонних законопроектів їх у залі немає, як вітром здуває, на прес-поінтах і на ефірах сидять. Ми будемо всіх їх публікувати в газеті «Голос України»!

Шановні колеги, переходимо до розгляду наступного питання порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання.

Шановні колеги! Непросте питання, викликало багато застережень і заперечень. Зараз буде обговорення, ми будемо обговорювати його, хоча за процедурою воно ніби не передбачає обговорення.

Отже, в чому дилема? У нас є вимоги Регламенту з приводу того, що всі законопроекти, які отримали позитивний висновок комітету, входять до порядку денного сесії автоматично. Але також ми маємо законопроекти, які отримали негативний висновок комітету, і тут є знак питання. Ми маємо законопроекти, які довший час не розглядають комітети, і це теж є дилема, це теж є виклик, як з тим бути, як з тим діяти. І тому нам украй необхідно, щоб ми могли те питання обговорити, бо тільки спільним рішенням ми зможемо сформулювати порядок денний п'ятої сесії.

Я прошу представників фракцій, щоб ми перед тим, як вийти на голосування, проговорили і висловили свої думки. Зі свого боку Апаратом було підготовлено весь перелік законопроектів: окремо ті, які отримали позитивний висновок, окремо ті, які отримали негативний висновок, окремо ті, які не мають жодного висновку. Зокрема, тут є окремим додатком усі пропозиції, які були висловлені й озвучені фракціями і групами. Але щоб вийти на консолідоване рішення, необхідно це питання проговорити.

Колеги, я прошу представників фракцій... Спочатку давайте ми проговоримо, що ми за скороченою процедурою розглянемо це питання. У нас до перерви якраз 15 хвилин. Прошу підтримати розгляд даного проекту постанови за скороченою процедурою. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 189.

Рішення прийнято.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Бондар Михайло Леонтійович, «Народний фронт». Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ №119, Львівська область, політична партія «Народний фронт»). Виборчий округ №119. Шановний Андрію Володимировичу! Я, переглянувши цей перелік законопроектів, не знайшов законопроект [№1634](#) – внесення змін до Гірничого закону, друге читання. Дуже велике прохання включити цей законопроект до порядку денного сесії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Юзькова Тетяна Леонідівна, Радикальна партія. Будь ласка.

ЮЗЬКОВА Т.Л., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Прошу передати слово лідеру нашої фракції Олегу Ляшку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Фракція Радикальної партії наполягає на тому, що парламент у першочерговому порядку має розглядати законопроекти, спрямовані на радикальне підвищення доходів українських громадян, на подолання безробіття, соціальний захист українців, зокрема від тарифного геноциду.

Ми наполягаємо на тому, щоб першочергово було розглянуто законопроект №4998, який передбачає встановлення пенсій на рівні прожиткового мінімуму для півмільйона українських пенсіонерів, які сьогодні отримують пенсію менше тисячі гривень, і ця пенсія не індексується.

Ми наполягаємо на тому, щоб першочергово були розглянуті законопроекти, які уможливллять перерахування ціни на газ, що приведе до зниження драконівських тарифів на житлово-комунальні послуги.

Ми наполягаємо на першочерговому розгляді законопроектів, які уможливллять здешевлення ціни на ліки. Переважна більшість пенсіонерів сьогодні позбавлена можливості купити ліки і заходять в аптеки, як до музею, тому що вони не можуть на свої копійчані пенсії їх купити. Внаслідок цього Україна сьогодні посідає друге місце у світі за рівнем смертності, зокрема від серцево-судинних захворювань.

Цілий ряд законопроектів, зареєстрованих Радикальною партією, спрямовані на підтримку і розвиток національного та сільськогосподарського виробника. Сьогодні ми маємо в Україні менше двох мільйонів корів. Після Гітлера було 4,5 мільйона. Сьогодні менше 2 мільйонів. Сьогодні корови в селі знайти не можна. І, коли говорять про продаж землі, дайте коровам сіна дешевого, дайте молоко за нормальною ціною селянам, і не треба буде землю продавати і селян по світу з простягнутою рукою...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Від фракції «Батьківщина» Крулько Іван Іванович. Будь ласка, пане Іване.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний Голово Верховної

Ради! Я уважно ознайомився з переліком законопроектів, які пропонуються до порядку денного сесії, і у зв'язку з цим хотів би сказати наступне.

Мене дивує, коли ми наперед ранжуємо законопроекти на ті, які парламент буде голосувати, і ті, які не буде. Я вважаю, що всі законопроекти, які підготовлені народними депутатами, повинні бути включені до порядку денного сесії, як це було завжди. І лише сесійний зал може визначатися, які законопроекти підтримувати, а які не підтримувати.

Тому я пропоную, щоб ми прийняли проект постанови, і за цей проект постанови «Батьківщина» голосуватиме, що до порядку денного поточної сесії включаються всі законопроекти, які зареєстровані на даний момент в Апараті Верховної Ради України.

І ще одне. Стосовно пропозиції, щоб середа була днем роботи в комітетах цілий день. Чому фракція «Батьківщина» не голосувала за це питання. У нас є цілий тиждень кожного місяця, коли кожен день народні депутати мають професійно працювати в комітетах. Тому я не розумію, для чого ще впродовж пленарного тижня робити окремий день для роботи в комітетах, якщо в середу все одно відбуваються засідання комітетів. Тому я вважаю, що той порядок денний, який є, мусить включати всі законопроекти, а середа має бути днем, коли ми розглядаємо ратифікації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Белькова Ольга Валентинівна, «Блок Петра Порошенка». Будь ласка.

БЄЛЬКОВА О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Шановний пане Голово! Я маю два доручення: одне – від Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки і друге – від самої фракції.

Перше. Я ще вчора на засіданні Погоджувальної ради звертала увагу, що законопроект [№4868](#), який не було розглянуто в залі, чомусь

було відхилено, незважаючи на те, що комітет окремо звертався про важливість цього законопроекту. Прошу собі помітити – законопроект №4868.

Друге. Ми вчора на засіданні фракції почали розглядати весь цей перелік. Серед законопроектів є дуже багато важливих. Але інші важливі законопроекти також не потрапили.

Тому у нас є така пропозиція до вас. Давайте сьогодні проголосуємо за порядок денний на тиждень. А за тиждень всі голови фракцій і голови комітетів зможуть доопрацювати технічний бік цього переліку. Там є дуже багато законопроектів, які ще не внесені.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Шановні колеги, обговорення завершилось. А від «Самопоміч»? Романова. Увімкніть мікрофон. Будь ласка.

РОМАНОВА А.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Ми ще просимо додати до порядку денного дуже важливий законопроект. Там є багато авторів з різних фракцій, в тому числі із «Самопоміч». Це законопроект [№4649](#) про доступ родичів і близьких у відділення реанімації. Цей законопроект підтриманий багатьма громадськими організаціями. Ми були дуже здивовані, коли цей законопроект не потрапив до порядку денного. Просимо додати до порядку денного законопроект №4649.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Від фракції був виступ.

Олег Березюк. Одна хвилинка. Репліка. Будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р. Пане Голово! Справді, щойно була озвучена добра пропозиція. Якщо ми приймемо порядок денний на тиждень і будемо працювати, то протягом цього тижня узгодимо ті нюанси, наприклад, як законопроект №4649. Незрозуміло, чому він там не з'явився. Так само, як закон про бюджетну резолюцію і декларацію

в тому числі. Ми ж також маємо її розглядати. Я думаю, що це буде якісно, корисно і продуктивно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Колеги, зараз буде голосування. Я прошу всіх заходити до залу, займати робочі місця.

Прошу секретаріат Верховної Ради запросити депутатів у сесійний зал.

Поки депутати заходять до залу, виступ від позафракційних.

Пташник. Одна хвилина. Будь ласка.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Шановний пане Голово! Я хочу звернути вашу увагу, що в переліку законопроектів, які ми включаємо до порядку денного сесії, відсутні два важливі законопроекти у сфері децентралізації. Це, зокрема, законопроекти [№4772](#) і [№4773](#). І це при тому, що профільний комітет, по-перше, рекомендував їх прийняти у першому читанні і, по-друге, ще окремо, я перевіряла, звертався до вас з тим, щоб ми вже цього тижня розглянули їх у першому читанні.

Зокрема, законопроект №4772, без якого далі ми не можемо рухатися в процесі об'єднання територіальних громад. Тому я дуже прошу додати ці законопроекти до переліку законопроектів, які ми включаємо до порядку денного сесії, щоб ми мали можливість вже в четвер приймати рішення і, власне, визначатися залом щодо подальшої їхньої долі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, насамперед хочу зазначити, що ніхто штучно не ділить законопроекти на певні категорії. Пане Іване, тут просто є окремі категорії, де є рішення комітету, окрема категорія, де немає рішення комітету. Це не є суб'єктивний поділ, це визначено інформативно, які є, які не є розглянуті комітетом. І правда теж полягає у тому, що деякі з ініціатив є в етапі реєстрації, а деякі в етапі подання. Давайте ми порадимось, щоб не виходити на негативне голосування.

Можливо, нам, дійсно, пристати до цієї пропозиції, затвердити тижневий порядок денний і протягом тижня його доопрацювати. Хоча ми всім фракціям давали цей перелік, але якщо є ще застереження, щоб ми могли доповнити протягом тижня.

Колеги, приймається така пропозиція, яка була запропонована «Блоком Петра Порошенка» і «Самопоміччю», щоб ми доопрацювали, вийшли на комплексне рішення всіх законопроектів, а зараз на тиждень зареєструвати порядок денний? Колеги, якщо така логіка приймається, тоді я цю пропозицію сформулюю і поставлю на голосування.

Шановні колеги, я прошу зайняти робочі місця, приготуватись до голосування. Хочу нагадати, без позитивного голосування ми не маємо права згідно з Регламентом розпочинати розгляд жодного питання у першому читанні, лише друге читання або постанови. Тому ми маємо вийти на позитивне голосування. Дали компромісне формулювання, я думаю, воно має об'єднати весь зал. І нам важливо, щоб ми могли повноцінно розпочати нашу роботу.

Шановні колеги, готові до голосування? Прошу уважно підійти до цього голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття тижневого порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України на 6-9 вересня. Хто підтримує даний порядок денний, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 197.

Шановні колеги, кажіть інші пропозиції.

Ігор Гринів. Одна хвилина. Будь ласка.

ГРИНІВ І.О. Дякую. Була пропозиція проголосувати зараз порядок денний на цей тиждень. А за цей тиждень у фракціях і комітетах доопрацювати порядок денний на всю сесію. А зараз затвердити порядок денний на цей тиждень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Крулько. Увімкніть мікрофон. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановний Андрію Володимировичу! Я ще раз хочу сформулювати пропозицію «Батьківщини», яка об'єднає зал.

Давайте зробимо так, як традиційно робив парламент, коли затверджували порядок денний на сесію. Усі законопроекти, які на цей момент зареєстровані в Апараті Верховної Ради, включаються до порядку денного сесії. І тоді нам не доведеться ламати зал і голосувати окремо за порядок денний на тиждень. Для чого це робити? Порядок денний на тиждень визначений, і він автоматично буде працювати, як тільки ми проголосуємо рішення, що всі законопроекти, які зареєстровані на цей момент, включаються до порядку денного сесії. І тоді ви отримаєте більшість голосів у парламенті. Я пропоную, щоб ви саме цю пропозицію поставили на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний пане Іване! Я, власне, і ставлю на голосування компромісну пропозицію, яка була озвучена. У зв'язку з тим, що не всі законопроекти, які би хотіли бачити фракції, є в цьому переліку. Власне, була пропозиція доопрацювати цей документ і дати час на те, щоб ми змогли включити всі ініціативи. Тому, як на мене, прозвучала нормальна, прагматична пропозиція. На тиждень проголосувати, з тим, щоб дати можливість вийти на безконфліктний порядок денний. Як на мене, вона логічна і правильна. Просто не всі встигли взяти участь у голосуванні. Зокрема, наскільки мені відомо...

Олегу, ми можемо підтримати цю пропозицію? Можемо.

З вашого дозволу, я ще раз поставлю на голосування компромісну пропозицію, яка прозвучала. Прошу підтримки, колеги: від Олега Березюка, голови фракції «Самопоміч», і від Ігоря Гриніва, голови фракції «Блок Петра Порошенка».

Шановні колеги, я ще раз ставлю на голосування пропозицію голів фракцій – затвердити тижневий порядок денний з тим, щоб доопрацювати порядок денний на всю сесію. Прошу уважно голосувати. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 225.

Шановні колеги, не встигли, я бачу, що не встигли. Один голос, я це цілковито при всіх... Так, не встигли. Колеги, я вас прошу під час прийняття рішення бути на місцях.

Колеги, воно не потребує повернення до голосування, я просто ще раз поставлю це на голосування. Хто підтримує пропозицію

затвердити тижневий порядок денний і протягом тижня узгодити порядок денний на всю сесію, прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми можемо розпочинати нашу роботу. Хочу вас поінформувати, у нас після обіду є ряд проектів постанов, які є дуже важливими. Зокрема, проект постанови, який стосується парламентських слухань щодо Бабиного Яру. Це міжнародний захід, який нам варто було би прийняти. Це проект постанови про проведення парламентських слухань з питань освіти і науки. Тому я дуже прошу, щоб о 16 годині ми всі дисципліновано були на робочих місцях і продовжили нашу роботу.

Зараз 14.00. Згідно з Регламентом ранкове засідання Верховної Ради України оголошую закритим. О 16 годині прошу всіх народних депутатів бути на робочих місцях для продовження нашої роботи.

Дякую вам.